Nr. 5. **Kraków, dnia 31 maja 1927 r.** **Rocznik XLVIII.**

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ

stoł. król. miasta Krakowa.

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: Kraków, Biuro prasowe Magistratu.

Przedpłatę przyjmuje wyłącznie Administracja „Dziennika Rozporządzeń“, która wynosi w Krakowie za pojedynczy egzemplarz 1 Zł., z opłatą pocztową o 20 groszy więcej.

Z zagadnień struktury i administracji samorządu gm. m. Krakowa.

TADEUSZ PRZEORSKI.

II. DROGI ROZWOJU KRAKOWA.

(Próba syntezy zadań gospodarczych Gminy miasta Krakowa w przyszłości *).

II.

Zewnętrzny wygląd miasta, ochrona zabytków, utrzymanie charakteru architektonicznego miasta, czystość miasta, oświetlenie publiczne, porządek komunikacyjny, bezpieczeństwo ogniowe.

Ściśle z rozbudową miast wiążącym się problemem gospodarki miejskiej jest utrzymanie możliwie najlepszego zewnętrznego wyglądu miasta. Kraków ma w tej dziedzinie zadanie poważne, ze względu na konieczność utrzymania wartości tkwiących w średniowiecznej architekturze miasta na właściwym poziomie, konserwacji zabytków tej architektury, stanowiących najcenniejszy skarb Krakowa.

Zagadnienie to obejmuje zarówno utrzymanie czystości na placach, ulicach i wewnątrz domów, jak utrzymanie w należytym stanie domów, budynków, ich fasad i wnętrz. Zagadnienie to obejmuje wreszcie uporządkowanie życia wewnętrznego miasta w pojęciu unormowaniu ruchu ulicznego, zapewnienia temuż ruchowi swobody i bezpieczeństwa. Sprawy te poza wyrazem dążeń estetycznej i kulturalnej natury sięgają głęboko w istotę życia miejskiego. Łączą się one bowiem bezpośrednio z najważniejszymi problemami bytu ludności, z hygieną społeczną, z bezpieczeństwem i zdrowiem mieszkańców.

Postawienie Krakowa na wysokości wymagań doby współczesnej, konieczne ze względu na rozwój miasta, wymaga rozwiązania szeregu zagadnień, związanych z kanalizacją miasta i nowoczesnem uzbrojeniem ulic i dróg. Prace w tym kierunku rozpoczęto na szereg lat przed wojną, przeprowadzając założenie bruków kostkowych i asfaltowych na jezdniach ulic w śródmieściu oraz wybrukowanie szeregu ulic w dzielnicach: III. do VIII, XII i XXII. Wojna przerwała wykonanie planów przebudowy dróg, pozatem zniszczyła w wysokim stopniu stan dróg i ulic w mieście. Stan dzisiejszy przedstawia się w ten sposób, że prócz śródmieścia, które ma wszystkie ulice brukowane, względnie asfaltowane, inne dzielnice miasta mają cały szereg ulic szosowanych. Najgorzej przedstawia się rzecz w dzielnicach przyłączonych, które z wyjątkiem dzielnicy XXII Podgórze, XII Półwsie Zwierzynieckie — prawie zupełnie brukowanych dróg nie posiadają.

Nie lepiej przedstawia się sprawa kanalizacji miasta która z przyłączeniem podmiejskich gmin i obszarów dworskich stworzyła problem wymagający szeregu lat pracy i funduszów idących w dziesiątki miljonów złotych. W tych warunkach zwłaszcza przy niemożliwości w obecnym stanie funduszów miejskich utrzymywania dróg, zwłaszcza szosowanych w należytym stanie, sprawa utrzymania czystości w mieście pozostanie przez długi czas jeszcze zadaniem trudnem do rozwiązania.

O ile lokalne warunki terenowe przedstawiają się dla sprawy utrzymania w mieście niekorzystnie, o tyle o ile chodzi o stonę techniczną czyszczenia miasta, postępy administracji miejskiej są bardzo poważne i w obranym kierunku zdążając — Gmina dojdzie z czasem do postawienia zakładu czyszczenia miasta na stopie europejskiej.

---

*) Opracowane na podstawie wyników ankiety międzywydziałowej rozpisanej przez Prezydenta miasta w dniu 6-go sierpnia 1926 roku.

Historja krakowskiego zakładu czyszczenia miasta jest ogólnie znaną. Z drobnego oddziału czyszczenia miasta, istniejącego pierwotnie przy Straży pożarnej, utworzono następnie osobny zakład miejski, operujący kilkaset ludźmi i poważnym parkiem zaprzęgów konnych. W tej formie funkcjonował zakład lat kilkanaście. Wojna i lata następne zniszczyły wskutek braku funduszów i niemożliwości remontu inwentarz żywy i martwy. Stojąc przed problemem zupełnego odnowienia tegoż inwentarza, Gmina przystąpiła przed dwoma laty do automobilizacji zakładu czyszczenia miasta i zmechanizowania pracy ręcznej przy czyszczeniu ulic. W tym celu po przeprowadzeniu szczegółowych studjów, zamówiono u firmy „de Dion Bouton“ w Paryżu kilkadziesiąt wozów rozmaitych typów w szczególności wozów dla skrapiania ulic, czyszczenia i wywożenia śmieci z ulic oraz popiołu z domów.

Zakupując znaczny park samochodowy Gmina zaciągnąć musiała poważne zobowiązanie, to też gospodarka najbliższych lat, w szczególności lat 1927 i 1928 obciążoną będzie spłatą należytości za zakupione wozy automobilowe i maszyny do czyszczenia miasta w kwocie około 838.439 zł.

Z wydatków inwestycyjnych na uzupełnienie taboru zakładu czyszczenia miasta pozostają do zakupienia dalsze dwa automobile do zamiatania, kropienia i zmywania ulic kosztem 72.000 zł. oraz sprawienie odpowiedniej ilości wózków automatycznych, popychanych siłą ręczną, a przeznaczonych do zbierania śmieci zmiecionych na boki przez automaty samochodowe do czyszczenia ulic. Koszta sprawienia tychże wózków wyniosą około 30.000 zł. Pozatem dla czyszczenia kanałów należy sprawić dwie do trzech pak kanalarskich kosztem 3000 zł. W ten sposób uposażony zakład czyszczenia miasta będzie mógł przez szereg lat spełniać należycie swe zadania, przez co zewnętrzny wygląd miasta utrzymywanego czysto i schludnie zadośćuczyni wymogom kulturalnym i hygienicznym ludności.

W okresie lat najbliższych czekają Gminę również wydatki połączone z wykonaniem szeregu robót zmierzających do koniecznego zaadaptowania budynków głównego dworca zakładu czyszczenia miasta, mieszczącego się w Dębnikach, przy ulicy Barskiej w realności zakupionej od firmy Automotor oraz wydatków związanych z niezbędnem wyposażeniem warsztatów i urządzeń zakładu.

Istniejące obecnie warsztaty samochodowe muszą być przystosowane do potrzeb zakładu tak, by możliwie wszelkie reperacje wykonywane były we własnym zarządzie. Do najważniejszych zadań należy urządzenie samorodnej spawalni w osobnem miejscu łącznie z urządzeniem generatora acetylenowego. Dla warsztatu obrabiającego materjały wysokowartościowe, niezbędne są dwa piece do hartowania rozmaitych gatunków stali i do ich cementowania, wreszcie jedna z ubikacji będzie musiała być zaadaptowana na lakiernię. Warsztaty samochodowe przeprowadzające obecnie rocznie do 40 remontów muszą posiadać ponadto probiernię silników. W garażach i warsztatach pracuje obecnie ponad 60 pracowników, którzy w czasie pory obiadowej z braku osobnej ubikacji odpoczywają w miejscach swej pracy. Dla zapewnienia robotnikom odpowiednich pomieszczeń na wypoczynek w myśl obecnych wymagań hygjenicznych, należy wybudować świetlicę dla pracowników, łaźnię natryskową i umywalnię wraz z garderobami. W związku z tem trzeba będzie rozszerzyć instalację centralnego ogrzewania na budynek drugi.

Inwestycje powyższe wymagać będą wydatku około 30.000 zł.

Biura zakładu czyszczenia miasta mieszczące się do niedawna w budynku Magistratu zostały ze względu na zapewnienie sprawności ich funkcjonowania i konieczność skupienia całej administracji w jednem miejscu, przeniesione do dworca głównego Zakładu przy ul. Barskiej.

Organizacja pracy, zapewnienie swobody ruchów wozów o znacznej tonaży wymaga odpowiedniego rozkładu wjazdów i wyjazdów wozów wyjeżdżających do pracy lub wracających do garażu. Zakład czyszczenia miasta ma obecnie jeden wązki wjazd od ulicy Barskiej. Tuż przy wjeździe w rejonie zabudowań znajduje się transformator Elektrowni miejskiej, zajmujący połowę i tak wąskiego wjazdu. Przy konieczności rozszerzenia tego wjazdu zajdzie potrzeba przeniesienia transformatora w inne miejsce, regulacja zaś ulicy Zduńskiej zmusi Zakład do zmiany obecnego oparkanienia oraz pozwoli na urządzenie tak koniecznego wyjazdu od tej ulicy. Koszty urządzeń tych wynosić będą około 12.000 złotych.

Do drobniejszych, niemniej koniecznych inwestycyj, zaliczyć należy udogodnienie wjazdów do garaży, wymagające częściowej przebudowy garażu i przeniesienia magazynu, a częściowo i warsztatu kosztem około 5000 zł., wybrukowanie reszty podwórza zakładowego kosztem 5000 zł., wreszcie wymiana istniejącej tak nad garażami jak i warsztatami drewnianej konstrukcji dachów na wiązania dachowe ogniotrwałe i zmiana obecnego pokrycia dachów papą, na pokrycie blachą cynkową kosztem około 60.000 zł.

Jak z powyższego wynika, zakład czyszczenia miasta wymagać będzie największych wkładów w latach 1927 i 1928 w związku z zapłaceniem reszty ceny kupna samochodów w łącznej kwocie około 850.000 zł. Adaptacje wykonane sukcesywnie w następnych latach wymagać będą wydatku w łącznej kwocie 245.000 zł.

Rozbudowany w ten sposób park samochodowy zakładu czyszczenia miasta może zaspokoić w dużej mierze zapotrzebowanie środków przewozowych zarówno osobowych jak ciężarowych Magistratu i innych instytucyj miejskich jak Budownictwa miejskiego, Zakładów aprowizacyjnych, sanitarnych itp., a warsztaty reperacyjne odpowiednio zorganizowane i urządzone będą mogły przeprowadzać naprawy i remont samochodów dla wszystkich zakładów miejskich oraz wykonywać wszelkie podręczne roboty z zakresu stolarstwa, ślusarstwa itd. co przyczynić się musi niewątpliwie do zmniejszenia wydatków w innych działach administracji miejskiej i odbić dodatnio w ogólnym budżecie gminy.

Przedstawiwszy powyżej program prac inwestycyjnych Zakładu czyszczenia miasta koniecznem wydaje się dla ujęcia całości zagadnienie czyszczenia miasta podać zasady organizacji pracy tego Zakładu.

Zakład czyszczenia miasta nie posiada dotychczas pisanego normatywu pracy, ujmującego pewien szematyczny porządek jego czynności stałe i perjodyczne. Normatyw taki jest w opracowaniu i wprowadzenie pewnych zasad pracy przy czyszczeniu miasta jest zadaniem czekającem administrację miejską w najbliższej

przyszłości. Poważną trudność w opracowaniu tego rodzaju przepisów stanowią stosunki lokalne, różne w poszczególnych dzielnicach, wymagające temsamem odmiennych zasad i form czyszczenia miasta. Obecny system czyszczenia miasta, obejmuje czyszczenia ulic i placów publicznych, oraz wywóz śmieci i popiołu z domów; pozatem Zakład czyszczenia miasta wykonuje wywóz nieczystości kloacznych z domów nie mających kanalizacji i odczyszczanie realności zarządzone z urzędu przez Magistrat. Czyszczenie ulic i placów odbywa się dotychczas na zasadzie podziału miasta na 5 obwodów, z których pierwszy obejmuje Dz. I. Śródmieście, II. wycinek miasta od ul. Łobzowskiej i Kazimierza Wielkiego aż do Łobzowa ku Wiśle, pozatem Dębniki i Zakrzówek część dzielnicy IV. i dzielnicy III. oraz dzielnic X. do XVI, — obwód III. obejmujący wycinek miasta od ul. Łobzowskiej i Kazimierza Wielkiego aż po ulicę Lubicz i ul. Mogilską tj. dzielnicę V., XVII., XVIII. oraz część IV. i VI. — IV. obwód obejmujący wycinek od ulicy Lubicz i Mogilskiej aż do ul. Zwierzynieckiej ku Wiśle tj. dzielnice II., VII., VIII., XIX., XX. oraz część III. wreszcie V. obejmujący dzielnicę IX., XXI. i XXII. tj. Ludwinów, Płaszów i Podgórze.

Na czele każdego obwodu stoi kontrolor obwodowy, któremu podlegają partje robotników, zajętych czyszczeniem ulic i placów. Każdą partją kieruje dozorca. Ilość zatrudnionych partyj zależy od stosunków miejscowych. W większych skupieniach zabudowań, na arterjach większego ruchu, w dnie targowe, w razie większych opadów deszczowych i śniegu, ilość partji zostaje odpowiednio zwiększona. W obrębie starego miasta jest czynnych ponadto 130 posterunków stałych, zajętych stałem doczyszczaniem ulic.

Praca robotników trwa zasadniczo 8 godzin — w razie koniecznej potrzeby w czasach większego ruchu i większych opadów itp. zostaje odpowiednio przedłużona.

Czyszczenie miasta dokonuje się bądź sposobem mechanicznym, wykonywanym przez miejski Park samochodowy, bądź też pracą ręczną.

Pracę mechaniczną wykonują samochody urządzone specjalnie do skrapiania, czyszczenia, szczotkowania, mycia i zamiatania ulic. Obsługują one w całości stare miasto, a w dzielnicach przyłączonych te ulice, które mają nawierzchnię dobrze utrzymaną i nadającą się do czyszczenia mechanicznego. Czyszczenie mechaniczne odbywa się w śródmieściu od 4 do 8 rano, w dalszych dzielnicach od 8 do 11 rano, a ewentualnie popołudniu.

Po wyczyszczeniu szczotkami ulic, błoto i śmieci zbiera 130 posterunków doczyszczających ulice i tego samego dnia wywozi się na wysypisko osobnemi samochodami.

Raz w tygodniu, a w razie koniecznej potrzeby, co ma miejsce zwłaszcza w porze błotnej jesieni i na wiosnę, i częściej zarządza Zakład mycie ulic brukowanych i asfaltowanych.

Ulice boczne i ulice w dzielnicach przyłączonych są czyszczone ręcznie raz lub dwa razy w tygodniu.

W porze letniej są wszystkie ulice polewane wodą dwa do trzech razy dziennie.

Czyszczenie chodników przed domami i to przynajmniej raz dziennie należy do obowiązków dozorców domów, obejmujących również i polewanie chodników w porze letniej dwa do trzech razy dziennie.

Rozpatrywana w swoim czasie sprawa nałożenia na dozorców domów obowiązku czyszczenia połowy jezdni położonej wzdłuż frontu wzorem Warszawy, upadła raz z powodu, że Kraków niema zawodowych dozorców domów, a pozatem z tej przyczyny, że miasto na olbrzymiej większości swego terytorjum niema ani zwartego zabudowania, ani odpowiednio urządzonych dróg. Zresztą system warszawski i z innych powodów okazał się niepraktycznym i sama stolica przechodzi do czyszczenia ulic przez miasto.

Do czynności Zakładu czyszczenia miasta należy również wywóz śmieci, popiołu itp. z realności. Wywóz ten obejmujący obecnie około 4.000 realności, odbywa się dwa razy w tygodniu w śródmieściu, a przeciętnie raz w tygodniu w dzielnicach zwarcie zabudowanych, w innych dzielnicach miasta raz na 10 dni. Przeszło 2.000 realności w dzielnicach IX. do XXI. wywozi śmieci we własnym zarządzie. Wywóz śmieci i odpadków domowych odbywa się obecnie odpłatnie, a należytość oblicza się od metra kubicznego wywiezionych nieczystości lub śmieci.

Przed wojną mieszkańcy miasta z tytułu powyższego nie płacili żadnych osobnych należytości, a wydatki z tego tytułu pokrywano z grosza czynszowego pobieranego od wszystkich mieszkańców.

Zarząd miasta nosi się obecnie z zamiarem wprowadzenia grosza czynszowego z powrotem, jako najracjonalszego, najtańszego sposobu ściągania opłat za czyszczenie domów.

Śmieci zarówno z ulic jak i z domów wywozi się na specjalnie urządzone wysypisko w dzielnicy XI. Dębniki przy ul. Tynieckiej. Teren wysypiska stanowi rozlewisko Wilgi o przestrzeni przeszło 15 morgów, zatem wystarczającej na szereg najbliższych lat. Dla udostępnienia wysypiska wybudowano drogę dojazdową 200 metrów długą, stocznię i kolejkę.

Wywóz śmieci, popiołu i odpadków domowych wykonują osobne samochody, przyczem przyjęto system skrzynkowy. System ten stosowany już w Krakowie w latach przedwojennych okazał się praktyczny. Według obliczeń na dom trzypiętrowy normalny o ośmiu mieszkaniach wystarczy wstawienie 3 do 4 skrzynek żelaznych o pojemności 100 litrów każda, przy opróżnianiu tychże dwa razy w tygodniu. Wprowadzenie jednolitego typu skrzynek, koniecznego ze względu na konstrukcję i sprawną obsługę wozów wywożących, jest w toku. Koszty wprowadzenia skrzynek, ponoszą właściciele realności. System ten wywozu śmieci jest obligatoryjny dla wszystkich realności w obrębie starego Krakowa.

Obowiązująca w mieście ustawa kanałowa z 11 lipca 1914 przewiduje przymus połączenia realności z kanalizacją miejską w ulicach skanalizowanych. Rozpoczęta przed wojną akcja w kierunku połączenia wszystkich realności z kanalizacją miejską, nie dała dotąd pełnego rezultatu z przyczyn ogólno gospodarczych spowodowanych wojną i kryzysem lat następnych. Przeważająca większość realności w dzielnicach przyłączonych, a przeszło 1.300 realności w starym Krakowie, posiada dotychczas doły kloaczne. Te realności obsługuje Zakład czyszczenia miasta maszynami Talarda. Czyszczenie dołów kloacznych odbywa się zasadniczo na żądanie strony, a w wypadkach wyjątkowych lub w razie skargi mieszkańców z urzędu i zawsze na koszt właściciela realności.

Przeszło 1000 realności w dzielnicach przyłączonych z usług Zakładu czyszczenia miasta nie korzysta, a właściciele wywożą sami nieczystości, bądź też zużywają je na cele uprawy rolnej.

Wobec przymusu łączenia realności z kanalizacją, ilość domów nieposiadających tego połączenia stale się zmniejsza z roku na rok, a dążeniem Zarządu miasta musi być jaknajspieszniejsze usunięcie i skasowanie dołów kloacznych w obrębie przynajmniej starego miasta.

Jak poprzednio wspomniałem, w razie stwierdzenia większego zanieczyszczenia i stałego zaniedbania pewnych realności pod względem czystości, zarządza Magistrat z urzędu oczyszczenie tychże przez Zakład czyszczenia miasta na koszt właściciela. Wypadki takie zdarzają się przeciętnie 250 do 300 razy rocznie.

Nieczystości kloaczne z dzielnic położonych po lewym brzegu Wisły wywozi się do leja w Dąbiu, skąd idą one do lewobrzeżnego kolektora i spływają poza Krakowem do Wisły; zaś nieczystości z dzielnic położonych na prawym brzegu Wisły wywozi się do leja w Płaszowie.

Kanalizacja Krakowa skoncentrowana jest w dwóch kolektorach, biegnących wzdłuż Wisły po prawym i lewym brzegu, z któremi to kolektorami połączona jest sieć kanałów ulicznych, wodościeków i połączeń domowych. Oba kolektory uchodzą poniżej Krakowa do Wisły.

Ujścia kolektorów do Wisły nie posiadają dotychczas żadnego zamknięcia, toteż przy wysokim stanie Wisły zdarza się, — jak to miało miejsce przed dwoma laty podczas ostatniej powodzi w Krakowie — że ujście zostaje zupełnie zamknięte, a woda cofając się kolektorem i kanałami wylewa w mieście. Uniknięcie powyższego stanu rzeczy należy do koniecznych zadań Gminy miasta, a rozwiązanie tego problemu projektowane jest w dwojaki sposób; a to albo przez wybudowanie przy ujściu kolektorów stacji pomp, która w danym wypadku przepompowywałaby zawartość kolektorów do Wisły, lub też przez przedłużenie kolektorów w dół Wisły i wykonania ich ujścia w takiem miejscu, w którym wody Wisły mimo wysokiego jej stanu nie zagrażałyby cofnięciem się do kolektorów.

Oba kolektory wykonane były kosztem dawnego rządu austrjackiego, wszelkie też dalsze prace w tym kierunku należą do zakresu prac rządowych. Zadaniem Gminy będzie przeprowadzenie powyższych postulatów u rządu i podjęcia prac uniemożliwiających na przyszłość spowodowania takiego stanu, w jakim Kraków podczas ostatniej powodzi się znalazł.

Czyszczenie kanałów dokonuje się obecnie sposobem ręcznym. W szczególności tym sposobem dokonuje się czyszczenia studzienek kanałowych będących ujściem wodościeków, przyczem wydobyte nieczystości składa się na ulicy, skąd zabiera je Zakład czyszczenia miasta.

Obecny system czyszczenia studzienek kanałowych powodujących przykre wyziewy szczególnie w porze letniej, musi ulec zmianie w kierunku wprowadzenia syfonów zbierających wyłącznie części stałe, oraz wprowadzenia częstego automatycznego ich opróżnienia zapomocą specjalnego systemu wozów, zaopatrzonych w przyrządy do opróżniania syfonów wprost do wozów, tak by ręka ludzka bezpośrednio ich nie dotykała.

Nadzór nad przestrzeganiem porządku i czystości na ulicach i placach przez mieszkańców i przechodniów oraz wewnątrz domów wykonuje Magistrat na zasadzie obowiązującego dotąd regulaminu z dnia 24 sierpnia 1884 r. Regulamin ten wskutek zmienionych warunków jest już w wielu punktach przestarzały i dlatego jednem z najważniejszych zadań Magistratu w tej dziedzinie jest opracowanie i wydanie nowych, odpowiadających wymaganiom doby obecnej przepisów porządkowych. Prace zostały już rozpoczęte i są w pełnym toku.

Utrzymanie porządku i czystości wewnątrz domów należy do obowiązków dozorców domowych. Obowiązki ich, stosunek do Gminy, do właścicieli realności, do mieszkańców, wymagają ustawowego uregulowania. Obowiązujące dotychczas przepisy prawne, na których stosunek ten się opiera i pewne normy zwyczajowe nie odpowiadają już dziś wymaganiom obecnym. To też Magistrat wniósł jeszcze w 1919 roku projekt ustawy o stróżach do Rządu, który jednak mimo wszechstronnego uzasadnienia i poparcia nie doczekał się załatwienia. Na razie ingerencja Magistratu ogranicza się do pośrednictwa przy zawieraniu umów między właścicielami realności a dozorcami; umowy te są odnawiane co roku.

Dalszym elementem zewnętrznego wyglądu miasta poza czystością ulic, placów, chodników, poza należytem utrzymywaniem skwerów, plantacyj, ogrodów i parków miejskich — jest architektura jego i sposób jego zabudowania. Co do zabudowania Kraków podzielić można na trzy rejony: stare miasto, obejmujące stary Kraków tj. dzielnicę I. śródmieście, II. Wawel, a częściowo VII. i VIII. tj. Stradom i Kazimierz, sięgające czasów ostatnich Piastów i epoki Jagiellonów — drugi, rejon obejmujący dawne jurydyki jak Nowy Świat, Piasek, Kleparz, Wesołą, tworzące dziś dzielnicę III., IV., V. i VI., wreszcie dzielnice IX. do XXII., obejmujące przyłączone w latach 1909/1915 miasto Podgórze, oraz podmiejskie gminy i obszary dworskie.

Dla średniowiecznego charakteru budowli starego miasta i ze względu na jego zabytki w architekturze gmachów i kościołów, zwiedza Kraków rokrocznie tysiące osób z Polski i z zagranicy. Gmina m. Krakowa musi też kłaść specjalny nacisk na zewnętrzny wygląd miasta. Dążeniem Zarządu miasta musi być zawsze, by ten charakter miasta, nabyty w ciągu wieków, w czasach gdy Kraków, jako stolica Państwa, był ogniskiem kultury dla wszystkich ziem polskich, siedzibą królów polskich i miejscem najważniejszych zdarzeń i aktów Państwa Polskiego, był jaknajlepiej zachowany, a wszystkie zabytkowe budowle, stylowo odnowione, świadczyły o roli, jaką odgrywał w życiu i historji Polski. Dla utrzymania tego charakteru koniecznem jest, by także nowe budowle, w dzielnicach zabytkowych powstające, stylem swym dostosowane były do budowli istniejących, szczególniej zaś, gdy powstają w pobliżu jakiegoś zabytku.

Gmina m. Krakowa dba i stara się o utrzymanie i zachowanie tego charakteru architektonicznego miasta a wysiłkiem i rękojmią utrzymania tegoż charakteru jest nadane Magistratowi statutem prawo zatwierdzania planów, zarówno nowych budowli, jak odnowień i przeróbek starych domów.

Świadomy doniosłości tej roli, a nie chcąc przyjmować odpowiedzialności za wszystko, co w dziedzinie

budowlanej na terytorjum miasta się przeprowadza, powołał Zarząd miasta do życia dwie instytucje, jako organa pomocnicze i doradcze, a to w roku 1907 Radę artystyczną, a przed dwoma laty osobną Poradnię artystyczną przy Muzeum Przemysłowem, dla spraw mniejszej wagi.

Rada artystyczna ma za zadanie czuwanie nad utrzymaniem i prawidłowym rozwojem charakteru architektonicznego miasta i powołaną jest do wydawania opinji w sprawach projektowanych nowych budowli, zwłaszcza na obszarze starego miasta, a to przedewszystkiem o ile chodzi o wygląd ich zewnętrzny tj. o fasady, dalej w sprawach dotyczących odnawiania i przeróbek istniejących już budynków, przebudów ważniejszych i większych portali, szyldów reklamowych, reklam świetlnych itd., a nadto w sprawach dotyczących planów zasadniczej regulacji miasta, otwarcia nowych ulic i parcelacji gruntów miejskich.

Do utworzonej Poradni artystycznej przy Muzeum Przemysłowem należy wydawanie opinji co do umieszczenia nowych szyldów i wywieszek, odnawiania portali, zakładania gablotek, oraz budowy nagrobków i grobowców na cmentarzach miejskich.

Konserwacja zabytków pozostaje pozatem pod kontrolą władz państwowych, w szczególności utworzonego na zasadzie postanowień dekretu Rady Regencyjnej z dnia 31/X. 1918 o opiece nad zabytkami sztuki i kultury, przy Województwie krakowskiem Wydziału Kultury i Sztuki, którego zatwierdzeniu podlegają wszystkie plany przebudowy ważniejszych gmachów historycznych, kościołów, pomników itp., zaliczonych do zabytków sztuki i kultury. Konserwator państwowy bierze z urzędu udział w Radzie artystycznej.

Tak przedstawia się strona prawna zewnętrznego wyglądu miasta i utrzymania charakteru jego architektury. O ile idzie o stosunki faktyczne, fasady budynków — bo tę sprawę głównie obecnie pragnę omówić — nie odnawiane od 1914 r. przedstawiały do niedawna widok godny pożałowania. Z chwilą ustabilizowania się złotego i unormowania się stosunków gospodarczych, Magistrat zarządził odnowienie zniszczonych fasad. Akcja Gminy, poparta finansowo przez Kasę Oszczędności m. Krakowa, która udziela pożyczek właścicielom realności, wydała mimo ciężkich warunków, w jakich właściciele domów się znajdują wskutek ustawy o ochronie lokatorów, zadawalniające rezultaty, gdyż do ostatnich dni odnowiono we wszystkich dzielnicach fasady około 150 realności, z czego na stare miasto przypada prawie połowa. Dalsza akcja w tym kierunku jest jednem z zadań gospodarki miejskiej w latach najbliższych.

Ze sprawą odnowienia fasad łączy się sprawa szyldów, gablotek i portali sklepowych. Zarząd miasta zdąża systematycznie do usunięcia z Krakowa drewnianych portali sklepowych i gablotek, które nie odpowiadają czyto swojemi rozmiarami, czy sposobem wykonania i umieszczenia, zasłaniającym części architektoniczne domów, zewnętrznemu wyglądowi realności. Urządzenie nowych drewnianych portali i gablotek, wystających poza mury realności, jest wzbronione. Dotychczas zostało usuniętych około 300 gablotek i przebudowanych około 200 portali.

Stosunki, w jakich kupiectwo krakowskie się znajduje, nie pozwalają na wyegzekwowanie przebudowy portali i wystaw sklepowych w terminie poprzednio zakreślonym tj. po koniec 1926 r. Zarząd miasta dąży jednak usilnie do zupełnego ich zniesienia w możliwie najkrótszym czasie.

Łącznie z prowadzoną przebudową portali sklepowych zarządzono dotychczas usunięcie około 2000 szyldów nieodpowiadających warunkom ustalonym przez Magistrat. Dążeniem Zarządu miasta jest, aby wszelkie szyldy wiszące zastąpione zostały napisami plastycznemi, albo rytemi w murze. Również usuwa się szpecące godła i wywieszki poprzeczne o wyglądzie nieestetycznym. Najwięcej szyldów, gablotek i wywieszek usunięto w dzielnicy VIII. tj. na Kazimierzu, gdzie fasady domów były nieraz do wysokości II. piętra poprostu zupełnie zakryte szyldami reklamowemi i napisami, szpecącemi w niewidziany nigdzie sposób miasto.

Nakładane przez Magistrat opłaty od tablic firmowych, szyldów, godeł itp. przyczyniły się pośrednio również do usunięcia szyldów, szczególniej szyldów dużych rozmiarów i zastąpienia ich mniejszemi a bardziej estetycznemi.

Do największych bolączek Krakowa należała do niedawna reklama afiszowa. Umieszczone poprzednio na domach tablice, na lepienie afiszów i plakatów, szpeciły miasto, tembardziej, że z powodu braku miejsca na tablicach nalepiano afisze i plakaty bardzo często bezpośrednio na murach budynków. Dla ujednostajnienia całej akcji przystąpiono, wzorem innych miast, do wybudowania specjalnych kolumn reklamowych, a to w porozumieniu z firmą »Orbis«, która wybudowała dotychczas 90 kolumn własnym kosztem za odpowiednim czynszem na rzecz Gminy. Wnętrze kolumn reklamowych wyzyskano na umieszczenie inwalidów, sprzedających gazety i papierosy. Z chwilą wybudowania tych kolumn reklamowych umieszczanie plakatów na innem miejscu zostało wzbronione i ściśle przestrzegane przez organa miejskie. Powierzchnia kolumn reklamowych przeznaczona do celów plakatowania jest obecnie o połowę większa od powierzchni tablic przeznaczonych do plakatowania.

Zadanie miasta w dziedzinie ładu i porządku publicznego obejmuje również unormowanie ruchu ulicznego. Dotychczas obowiązywał regulamin komunikacji z roku 1914, który stał się wobec wydanej przez Państwo Polskie ustawy drogowej w r. 1921, oraz przewrotu jaki dokonał się w dziedzinie komunikacji, wskutek wzmożonego rozwoju ruchu automobilowego, zupełnie przestarzały. Toteż Magistrat, opierając się na najnowszych przepisach o ruchu ulicznym w miastach zachodnio-europejskich, opracował nowe przepisy o ochronie ulic i regulowaniu ruchu ulicznego, któreto przepisy, zatwierdzone przez Radę miejską, w najbliższym czasie wejdą w życie.

Opracowanie przepisów połączone było z szeregiem trudności. Cytowana państwowa ustawa drogowa ograniczyła w znacznym stopniu samorząd, narzucając granice dla przepisów miejscowych, zarówno pod względem prawa formalnego, jak i materjalnego. Pozatem ze względu na zainteresowanie szeregu władz powołanych do załatwiania spraw drogowych i komunikacyjnych, a czuwających nad swobodą i bezpieczeństwem ruchu w Krakowie, opracowanie przepisów wymagało uzgodnienia stanowiska i poglądów w nich zawartych.

Wreszcie same stosunki lokalne Krakowa, jego wąskie i kręte ulice, brak stałych arteryj komunikacyjnych, zależność kierunków ruchu od jakości i stanu nawierzchni, stwarzały przy kodyfikacji tychże przepisów szereg problemów niezwykle doniosłych, a trudnych w ujęciu.

Bezpieczeństwa ruchu ulicznego nie tworzą same przepisy, choćby najlepiej przemyślane. Wśród czynników, bezpieczeństwo to zapewniających, poza utrzymaniem dróg w należytym stanie, decydującym jest należyte oświetlenie ulic i dróg w porze wieczornej i nocnej. Stan miasta Krakowa pod względem oświetlenia, poza śródmieściem, jest wprost fatalny. Słabe oświetlenie, jakie inne dzielnice posiadają, utrudniają w wysokim stopniu zapewnienie bezpieczeństwa życia mieszkańcom i swobodnego ruchu wszelkiego rodzaju pojazdom.

Kraków posiada trzy rodzaje oświetlenia ulic tj. elektryczne, gazowe i naftowe. Należyte oświetlenie posiadają główne ulice śródmieścia, aleja obwodowa wzdłuż plantacji, dojazd do dworca i plac Matejki, a częściowo także i główne arterje komunikacyjne w dz. VII. Stradom, XXII. Podgórze, a to część ul. Lwowskiej i Kalwaryjskiej. Poza wymienionemi, dzielnice starego miasta oświetlone są słabo z wyjątkiem może jednej ulicy Starowiślnej, oświetlonej lampami gazowemi. Dzielnice przyłączone oświetlone są zupełnie niedostatecznie częściowo lampami gazowemi, częściowo naftowemi. Zarówno część starego Krakowa, nie mająca oświetlenia ulicznego elektrycznego, jak dzielnice przyłączone, oświetlone są względnie silniej na arterjach ruchu, oświetlenie przecznic, ulic mniej uczęszczanych jest prawie żadne. Przykładowo wskazać należy jak słabe wieczorem oświetlenie mają ulice np. Długa, mająca tor tramwajowy i stanowiąca dojazd do dworca towarowego, ul. Karmelicka, Warszawska, Wielicka, Zwierzyniecka, nie mówiąc już o takich ulicach jak Aleja Trzech Wieszczów, 3-go Maja, ul. Kazimierza Wielkiego, Mazowiecka, Wrocławska, Rakowicka, Lubicz, Mogilska i inne. Można powiedzieć, że warunki dla ruchu samochodów kończą się z linją ulic wzdłuż plantacji, reszta bowiem miasta pogrążona jest w mniejszych lub większych ciemnościach. Zarząd miasta starał się potrzebie tej zaradzić wprowadzeniem lamp orjentacyjnych, mających na celu zarówno ułatwienie orjentacji wieczorem i w nocy, jak i wzmocnienie oświetlenia publicznego. Cel drugi latarnie orjentacyjne osiągnęły przejściowo przez czas, przez który lampy te się nie zużyły. Dzisiaj, gdy przeważna część lamp już się przepaliła a niema nadziei, by właściciele realności zakupili nowe lampy przed zupełnem ich spaleniem, ten sposób wzmocnienia oświetlenia publicznego okazał się problematycznym. Pozatem lampy orjentacyjne wzmocnić mogą częściowo oświetlenie publiczne, o ile zasilane są światłem elekrycznem, a np. dzielnice przyłączone nie mają dotychczas rozbudowanej sieci światła elektrycznego. Zarząd miasta, zdążając do zaprowadzenia latarń orjentacyjnych na obszarze całego miasta, zdaje sobie sprawę, że orjentacyjne lampy naftowe nie rozwiążą kwestji oświetlenia dzielnic przyłączonych.

Instalacje lamp orjentacyjnych zaczęto od najdalszych krańców dzielnic przyłączonych, jak Dębniki, które miały najgorsze oświetlenie ulic. Dotychczas zawieszono 2800 latarń. Do wykonania pozostaje jeszcze około 1200 latarń, które obecnie zakładane są w dz. XXII. Podgórze, poczem wykonane będą roboty na Salwatorze, w Nowej Wsi, Czarnej Wsi, Krowodrzy, a na samym końcu w Śródmieściu. Praca ukończona zostanie w przyszłym roku.

Oświetlenie miasta należy też do największych bolączek życia miejskiego, do najważniejszych zadań gospodarki miejskiej w najbliższej przyszłości.

Zarząd miasta jest w toku opracowania planu oświetlenia całego miasta przez zaprowadzenie jednolitego oświetlenia lampami elektrycznemi. Oświetlenie to wypiera gazowe, którego instalacja, konserwacja i konieczność zapalania każdej latarń osobno, wymaga większych kosztów i utrzymania licznego personalu. Toteż mimo wielkich wydatków, jakie Gminę miasta w tym kierunku czekają, konieczne jest przeprowadzenie prac dla rozbudowy sieci światła elektrycznego, a w szczególności rozbudowy publicznego oświetlenia elektrycznego na dzielnice, które dotychczas go nieposiadają. Roboty te wykonuje Gmina narazie małemi partjami, jak np. ostatnio zainstalowano 11 lamp elektrycznych w przedłużeniu ul. Straszewskiego pod Wawelem, aż do kościoła św. Idziego i ukończono prace nad instalacją lamp elektrycznych na ul. św. Gertrudy, wzdłuż plant, oraz na ulicy Stradom. Dalszy plan rozbudowy oświetlenia miasta obejmuje na najbliższe sześciolecie:

W Dz. I. Śródmieście:

Zaprowadzenie oświetlenia elektrycznego w latach 1927 i 1928 w całem śródmieściu, w szczególności w przecznicach, tj. w ulicach św. Marka, św. Tomasza i św. Krzyża i innych, ponadto wzmocnienie oświetlenia gazowego na ulicach Kanoniczej i Poselskiej, oraz umieszczenie na skrzyżowaniu ul. Grodzkiej z ul. Senacką jednej lampy elektrycznej wiszącej.

W Dz. III. Nowy Świat:

Wzmocnienie w r. 1927 oświetlenia gazowego, obecnie istniejącego, na ul. Retoryka, przez dodanie 4 latarń gazowych, umieszczonych na przestrzeni pomiędzy ul. Wolską a Smoleńską po obydwu stronach skweru, po dwie z każdej strony; zaprowadzenie oświetlenia elektrycznego w ul. Zwierzynieckiej przez założenie 10 wypustów; wzmocnienie istniejącego na ul. Powiśle oświetlenia gazowego, wreszcie wzmocnienie oświetlenia gazowego na placu Groble po jego uporządkowaniu, a to możliwie światłem elektrycznem ewentualnie przez wzmocnienie istniejącego oświetlenia gazowego, powiększeniem ilości istniejących już latarń gazowych.

W Dz. IV. Piasek:

1. Wzmocnienie oświetlenia gazowego na placu Jabłonowskich przez postawienie w r. 1927 jednej latarni gazowej intenzywnej, dwuramiennej w środku placu; wzmocnienie istniejącego oświetlenia gazowego w ul. Czarnowiejskiej, oraz wzmocnienie w ul. Garncarskiej oświetlenia gazowego, aż do czasu wprowadzenia oświetlenia elektrycznego.

2. Zaprowadzenie w r. 1928 na ul. Karmelickiej oświetlenia elektrycznego w postaci 13 wypustów i oświetlenie elektryczne wylotu Karmelickiej; wzmocnienie na Al. Słowackiego istniejącego oświetlenia gazowego, tudzież wzmocnienie na ul. Batorego oświetlenia gazowego do czasu wprowadzenia oświetlenia elektrycznego.

3. Wprowadzenie na ul. Wolskiej w r. 1929 oświetlenia elektrycznego łącznie z wprowadzeniem tegoż na Al. 3-go Maja.

4. W r. 1931 oświetlenie elektryczne ul. Biskupiej w formie 2 wypustów; ul. Asnyka przez umieszczenie 4 wypustów, przyczem już w r. 1927 oświetlenie elektryczne skrzyżowania ul. Asnyka i Biskupiej, następnie ul. Łobzowskiej w formie 15 wypustów z założeniem w r. 1927 na skrzyżowaniu ulic Łobzowskiej i Garbarskiej jednej lampy wysokoświecowej. W tymże roku oświetlenie elektryczne ul. Krowoderskiej w formie 13 wypustów, ul. św. Teresy w formie 1 wypustu, ul. Staszica w formie 2 wypustów, wreszcie ul. Szlak w formie 15 wypustów.

W Dz. V. Kleparz:

1. W r. 1927, najpóźniej w r. 1928, oświetlenie elektryczne w ilości 13 wypustów ul. Długiej, wzmocnienie oświetlenia gazowego w ul. Pędzichów, Helclów, Pawiej, Ogrodowej i Kurniki, wreszcie wzmocnienie oświetlenia gazowego na ul. św. Filipa. Oświetlenie elektryczne kompletne wymienionych ulic ma być zaprowadzone w r. 1930, w tym samym roku ma nastąpić zainstalowanie oświetlenia elektrycznego na Rynku Kleparskim.

2. Zaprowadzenie oświetlenia elektrycznego na ul. Warszawskiej w r. 1928 i połączenia w ten sposób oświetlenia elektrycznego na Al. Królewskiej z oświetleniem pl. Matejki.

3. Oświetlenie elektryczne w r. 1930 placu Słowiańskiego jedną lampą wysokoświecową.

W Dz. VI. Wesoła:

1. Wzmocnienie w b. r. oświetlenia gazowego na ul. Kopernika, ewentualnie zaprowadzenie oświetlenia elektrycznego, oraz oświetlenie podkopu kolejowego na ul. Lubicz 4 lampami elektrycznemi, oświetlenie skrzyżowania ul. Lubicz z ul. Strzelecką, Botaniczną i Arjańską, dalej skrzyżowania Lubicz—Rakowicka, Rakowicka—Topolowa, Topolowa—Mogilska i Mogilska—Lubicz w formie lamp na przewieszkach, co do samej ul. Lubicz od przecięcia jej z Rakowicką zaprowadzenie na tejże elektrycznego oświetlenia w latach 1928—1932.

2. Oświetlenie elektryczne ul. Mogilskiej w r. 1928 w formie 54 wypustów.

3. Oświetlenie elektryczne w r. 1929 ul. Rakowickiej w formie 18 wypustów.

W Dz. VII. Stradom:

1. Wzmocnienie oświetlenia gazowego ul. Bernardyńskiej, aż do czasu wprowadzenia oświetlenia elektrycznego w r. 1927.

2. Oświetlenie elektryczne w b. r. pl. Bernardyńskiego łącznie z oświetleniem ul. św. Gertrudy i Grodzkiej.

W Dz. VIII. Kazimierz:

1. W r. 1927 oświetlenie elektryczne ul. Krakowskiej w formie 6 wypustów, oraz wzmocnienie oświetlenia gazowego na ul. św. Wawrzyńca.

2. W r. 1930 oświetlenie elektryczne ul. Dietlowskiej.

W Dz. IX. Ludwinów:

1. W r. 1927 rekonstrukcje oświetlenia elektrycznego na ul. Tureckiej i ul. Czackiego.

2. W r. 1928 oświetlenie elektryczne ul. Walgierza w formie 4 wypustów, oraz ulicy równoległej do ul. Walgierza w formie 11 wypustów.

W Dz. X. Zakrzówek:

1. Oświetlenie elektryczne ul. Zielnej w formie 7 wypustów, ul. Ceglarskiej w formie 29 wypustów, ul. Kapelanka w formie 14 wypustów, ul. Dworskiej w formie 5 wypustów, ul. Twardowskiego w formie 10 wypustów, ul. Mieszczańskiej w formie 1 wypustu, ul. Na Ustroniu, Bocznej w formie 11 wypustów, ul. Wierzbowej w formie 2 wypustów, wszystkich wymienionych ulic w roku 1928.

W Dz. XI. Dębniki:

1. Oświetlenie elektryczne mostu dębnickiego w r. 1927.

2. Oświetlenie elektryczne ul. Barskiej w formie 12 wypustów, ul. Madalińskiego, ul. Tynieckiej w formie 20 wypustów, ul. Polnej w formie 8 wypustów. ul. Szwedzkiej w formie 14 wypustów, ul. Zagrody w formie 3 wypustów, ul. Konfederackiej w formie 4 wypustów, ul. Dębowej w formie 1 wypustu, ul. ks. Marka w formie 3 wypustów, ul. Puławskiego, wszystkich wymienionych ulic w r. 1928.

W Dz. XII. Półwsie Zwierzynieckie:

1. W r. 1928 wzmocnienie oświetlenia gazowego w ul. Tadeusza Kościuszki, oraz oświetlenie elektryczne tejże ulicy w formie 14 wypustów, oświetlenie elektryczne ul. Filareckiej, ul. Kasztelańskiej w formie 4 wypustów, tudzież wzmocnienie oświetlenia gazowego ul. Kraszewskiego.

W Dz. XIII. Zwierzyniec:

1. Oświetlenie elektryczne ul. Ks. Józefa w postaci 17 wypustów, ul. Król. Jadwigi w formie 16 wypustów, ul. Emaus w postaci 16 wypustów, ul. Lasoty, ul. Piastowskiej w formie 9 wypustów, wszystkich wymienionych ulic w r. 1927.

W Dz. XIV. Czarna Wieś:

1. W r. 1927 oświetlenie elektryczne ul. Kawiory w formie 7 wypustów, ul. Miechowskiej w formie 6 wypustów, wzmocnienie oświetlenia gazowego w ul. Konarskiego oraz uzupełnienie oświetlenia elektrycznego w ul. Szopena.

2. W r. 1929 oświetlenie elektryczne Aleji 3-go Maja w formie 28 wypustów przy równoczesnem oświetleniu ulicy Wolskiej.

W Dz. XV. Nowa Wieś:

1. W roku 1927 oświetlenie elektryczne ul. Mazowieckiej w formie 7 wypustów, ul. J. Lea w formie 13 wypustów, Racławickiej w formie 6 wypustów oraz St. Wyspiańskiego.

2. W r. 1928 oświetlenie elektryczne ul. Chocimskiej i wzmocnienie oświetlenia gazowego ul. Pomorskiej.

W Dz. XVI. Łobzów:

1. W roku 1928 oświetlenie elektryczne ul. Gnieźnieńskiej w formie 4 wypustów, ul. Podchorążych w postaci 7 wypustów, ul. Zakątek w formie 2 wypustów, ul. Przeskok w postaci 2 wypustów oraz ul. Bartosza Głowackiego.

2. W roku 1930 uzupełnienie oświetlenia elektrycznego w dzielnicach XIV., XV. i XVI. w formie 100 wypustów.

W Dz. XVII. Krowodrza:

1. W roku 1927 oświetlenie elektryczne ul. Kamiennej od pętlicy tramwajowej do ul. Warszawskiej w formie 10 wypustów, oświetlenie elektryczne podkopu kolejowego, ponadto oświetlenie elektryczne ul. Murowanej w formie 2 wypustów i ul. Towarowej.

2. W roku 1927 oświetlenie elektryczne ul. Cieszyńskiej, ul. Wrocławskiej, w ul. Łokietka podkopu

kolejowego 3 lampami na prawej stronie podkopu, ul. Rzecznej oraz oświetlenie elektryczne placu Kamiennego.

3. W roku 1929 wzmocnienie oświetlenia podkopu kolejowego przy ul. Prądnickiej gazem przez ustawienie 2 latarń gazowych po prawej stronie przejazdu, oświetlenie elektryczne całej ulicy Prądnickiej w formie 11 wypustów, oświetlenie elektryczne drogi do Zakładów sanitarnych przez umieszczenie 21 wypustów oraz oświetlenie elektryczne ul. Zbożowej w formie 2 wypustów.

4. W roku 1931 uzupełnienie oświetlenia elektrycznego w dzielnicy XVII. przez dodanie 20 wypustów.

W Dz. XVIII. Warszawskie:

1. W roku 1927 oświetlenie elektryczne Aleji Królewskiej w formie 25 wypustów, ul. Zielnej, ul. Kątowej, ul. Wileńskiej, ul. Duchackiej, Wiśniowej, Sadowej, Zytniej, łącznie 7 wypustów, ul. Celarowskiej 6 wypustów, ul. Czerwonej 5 wypustów oraz ul. Zmudzkiej w postaci 2 wypustów.

W Dz. XIX. Grzegórzki:

1. W roku 1928 oświetlenie elektryczne ul. Grzegórzeckiej od fabryki Zieleniewskiego do ul. Rzeźniczej w postaci 5 wypustów, ul. Wiślisko 13 wypustów, w r. 1929 ul. Masarskiej 1 wypust, ul. Rzeźniczej 10 wypustów i ul. Podrzeźniczej w formie 5 wypustów nadto wzmocnienie oświetlenia w ul. Podgórskiej.

W Dz. XXI. Płaszów:

1. Oświetlenie elektryczne ul. Płaszowskiej na terytorjum Dz. XXI. do podkopu kolejowego łącznie z tym ostatnim; od podkopu począwszy, oświetlenie elektryczne ma być zaprowadzone łącznie z zainstalowaniem oświetlenia elektrycznego w całej dzielnicy XXI. Co do reszty ulic w Dz. XXI. wprowadzenie oświetlenia elektrycznego w r. 1930 o ile to ze względów technicznych da się przeprowadzić.

2. W r. 1928 oświetlenie elektryczne ul. Dworcowej.

W Dz. XXII. Podgórze:

1. W r. 1927 oświetlenie ul. na Zjeździe silnemi żarówkami wysokoświecowemi, wzmocnienie oświetlenia ul. Salinarnej, oświetlenie skrzyżowań na ul. Lwowskiej żarówkami wysoko-świecowemi, a mianowicie skrzyżowań z ulicami: św. Benedykta, Krakusa i Węgierską, uzupełnienie oświetlenia Rynku Podgórskiego 2 lampami wysokoświecowemi, ul. Wielickiej od podjazdu kolejowego do przecięcia z ul. Dworcową, pl. Serkowskiego plant podgórskich, ul. Zabłocie aż do targowicy, wzmocnienie oświetlenia ul. Kalwaryjskiej na skrzyżowaniu z ulicami Legjonów, Warneńczyka i Długosza i zrekonstruowanie oświetlenia w ul. Rydlówka, Wielickiej, Rękawka, Aleji E. Dembowskiego, ul. Kolejowej.

2. W roku 1928 oświetlenie elektryczne Al. pod Kopcem, ul. Wałowej i ul. Romanowicza, drogi do Łagiewnik w formie 28 wypustów, w roku 1928 ul. Wadowickiej w formie 20 wypustów.

Oświetlenie elektryczne plantacyj okrążających stary Kraków i Dietlowskich w r. 1932 w formie 124 wypustów.

Program powyższy obejmuje jak wspomniano najbliższe sześciolecie. Ma on charakter prowizorycznych konieczności. Dalsza rozbudowa miasta, w szczególności rozbudowa dzielnic przyłączonych spowoduje konieczność intensywniejszego oświetlenia tychże dzielnic zwłaszcza ulic wjazdowych i głównych arteryj komunikacyjnych lampami wysokoświecowemi górnemi, jak w śródmieściu.

Dotychczasowe doświadczenie wykazało, że jedno źródło światła, Elektrownia, często zawodzi. Najdrobniejszy wypadek czyto w centrali, czy w przewodach, czy w transformatorach, powoduje brak światła, często przez kilka godzin, pociągając za sobą słuszne narzekania publiczności. Miasta na zachodzie mają na zabezpieczenie się od tego rodzaju niespodzianek rezerwowe Elektrownie. Budowa takiej Elektrowni w Krakowie wymagająca wielkich wkładów byłaby tu mniej celową, o tyle, że Kraków posiada drugie źródło światła Gazownię miejską. Toteż gaz powinien stanowić rezerwę świetlną dla miasta po odpowiedniem rozmieszczeniu i pomnożeniu latarń oraz wzmocnieniu ich siły światła.

Do instytucyj zapewniających bezpieczeństwo publiczne należy utrzymywana przez Gminę miejska Straż pożarna. Straż pożarna krakowska ma już swoją ustaloną tradycję i uchodzi za jedną z najlepiej zorganizowanych straży pożarnych w Polsce. Początkowo o zaprzęgach konnych, została zautomobilizowana stopniowo od r. 1914, a temsamem postawiona została na poziomie odpowiadającym wymogom bezpieczeństwa ogniowego oraz współczesnego postępu techniki pożarnej. Stopniowe zużywanie się parku pożarnego, nowe wynalazki w dziedzinie pożarnictwa, wreszcie coraz większy rozwój miasta, wymagają uzupełnienia i zmodernizowania rekwizytów pożarnych i rozbudowania instytucji do rozmiarów istotnej potrzeby. W tej mierze wysuwa się na pierwszy plan konieczność wymiany wozów automobilowych, pracujących bez przerwy przez 13 lat. Wozy te bowiem wraz z znajdującemi się na nich przyborami, urządzeniami pożarniczemi, są znacznie zużyte i nie odpowiadają już obecnym wymaganiom techniki pożarnej udoskonalonej z biegiem czasu. Już obecnie dla uzupełnienia taboru należy sprawić dwie pompy samochodowe, beczkowóz automobilowy i mniejszą drabinę automobilową kosztem około 16.000 dolarów t. j. zł. 144.000. Posiadane obecne 4 pompy automobilowe powinny być wymienione na nowe kosztem około 24.000 dolarów tj. zł. 216.000. Z czasem będą musiały być wymienione również i wozy rekwizytowe w liczbie 6 tak, by 6 pogotowi, któremi dysponuje Straż mogły być w razie większego pożaru każdej chwili do dyspozycji.

Równolegle ze sprawą odnowienia parku samochodowego straży pożarnej należy traktować sprawę rozbudowy sieci sygnalizacyjnej pożarnej. Sieć alarmowa, (automatów pożarnych) musi być założona gęsto na całym obszarze miasta i działać sprawnie i pewnie, gdyż od szybkiego zawiadomienia o pożarze i natychmiastowego przybycia straży pożarnej, zależy skuteczność walki z pożarem i niedopuszczenie do jego rozszerzenia się, a temsamem zmniejszenie strat materjalnych spowodowanych przez ogień.

Centrala sieci mieści się w głównej strażnicy i obejmuje właściwie tylko dzielnice I.—VIII., w dalszych zaś dzielnicach nie jest ona systematycznie rozprowadzona. W dzielnicy XXII. (Podgórze) istnieje system sygnalizacji przestarzały, nie dający się włączyć do sieci głównej. Urządzenie zatem jednolitej sygnalizacji w obrębie całego wielkiego Krakowa należy do koniecznych prac inwestycyjnych i Gmina musi dążyć do spiesznego jej zrealizowania.

Istniejąca sieć sygnalizacyjna założona w r. 1912 wymaga przytem gruntownej naprawy, gdyż upływ czasu,

uderzenia piorunów i inne uszkodzenia spowodowały częściowe jej zużycie. Ogólne koszty rozbudowy i naprawy sieci sygnalizacyjnej wynosić będą około 55.000 zł.

Straż pożarna gminy m. Podgórze została po przyłączeniu tegoż do Gminy miasta Krakowa przeistoczoną na filjalną strażnicę pożarną. Budynek jaki straż ta posiada jest zasadniczo nieodpowiedni, a ponadto zupełnie zniszczony. Ponieważ budowa nowej strażnicy urządzonej w sposób nowoczesny, musiałaby pociągnąć za sobą znaczny wydatek, bo około 300.000 zł. ograniczyć się trzeba do przeprowadzenia remontu obecnych budynków kosztem około 10.000 zł.

Wreszcie budynek głównej strażnicy pożarnej wymaga nowego pokrycia dachu, nie odnawianego przez szereg lat, a to kosztem około 20.000 zł.

Wyżej podany program objęty w granicach najkonieczniejszych potrzeb spowoduje wydatek w łącznej kwocie około 445.000 zł.

Dla uzupełnienia całokształtu omawianych zagadnień, należy wspomnieć jeszcze o akcji, jaką Gmina prowadzi w celu przyuczenia mieszkańców do utrzymania czystości w mieście. Prócz obwieszczeń i ogłoszeń zalecających przestrzeganie czystości i porządku na miejscach publicznych, Zarząd miasta zarządził umieszczenie koszów na śmieci na plantacjach dla wrzucania papierów i śmieci, a nie na trawniki i ścieżki, jak to bardzo często się dzieje. Ludność nie zawsze ocenia należycie pracę i koszty jakie Gmina miasta wkłada, by miasto utrzymać na odpowiednim poziomie czystości i nie zawsze stosuje się do pouczeń i obwieszczeń Gminy.

Gdy dotychczasowe postępowanie administracyjne przy nakładaniu kar za tego rodzaju przekroczenia jest przestarzałe, a forma jego przewlekła nie nadaje się do obecnych stosunków, Zarząd miasta zabiega o zaprowadzenie w sprawach porządkowych drobniejszej wagi na terytorjum Małopolski postępowania mandatowego, przyjętego z miast niemieckich na obszarze Kongresówki, a polegającego na doraźnem ukaraniu winnego, przytrzymanego na popełnieniu przestępstwa.

Oto w zarysie zadania, jakie Gminę w dziedzinie bezpieczeństwa i porządku publicznego w najbliższej przyszłości oczekują. Spełnienie ich nie zadecyduje o rezultacie, zależnym — jak wspomniano poprzednio — od ukształtowania się stosunków w innych dziedzinach gospodarki miejskiej, zwłaszcza w dziedzinie przebudowy ulic i dróg , skanalizowania miasta, zmodernizowania budynków na terenie miasta istniejących. Koszty złączone z wykonaniem powyższych zadań, pomyślanych zresztą w granicach najistotniejszych potrzeb są znaczne, wynoszą one prócz rozbudowy oświetlenia publicznego, o czem mowa będzie poniżej, przeszło 1,540.000 złotych. Kwota powyższa nie obejmuje również wydatków jakie ludność miasta będzie musiała ponosić z własnej kieszeni na przebudowę i zmodernizowanie domów, odnowę fasad, skanalizowanie budynków, przebudowę portali itd.

SPRAWOZDANIE

z działalności Miejskich Zakładów Sanitarnych za rok 1926.

M. Zakłady sanitarne obejmują oddział dla osób dotkniętych gruźlicą o 100 łóżkach, oddział dla osób dotkniętych chorobami zakaźnemi o 120 łóżkach, dom izolacyjny, oraz M. Zakład dezynfekcyjny.

Zakres działania Zakładów z roku na rok się zwiększa. Dowodem tego cyfra wydatków wstawiona do budżetu za rok 1926, wynosząca wraz z kredytem dodatkowym 562.642 zł, którą z przyczyny panującej w roku 1926 szkarlatyny i tak przekroczono o 218.936 złotych.

Stan i ruch chorych w roku ubiegłym przedstawiał się w obu oddziałach M. Zakładów sanitarnych, tj. Sanatorjum gruźliczem i pawilonie zakaźnym następująco: ogółem leczono 985 osób, z czego przypada na oddział gruźliczy 393 pacjentów, na epidemiczny 592.

Znaczny odsetek chorych gruźliczych, bo około 40%, dostarczyła krakowska Kasa chorych, która w bieżącym roku od 1 lutego korzysta z cen ulgowych. Część chorych, około 10%, przysyłał Okr. Związek Kas chorych, resztę miejsc zajmowali pacjenci z miasta, w tem 30% uiszczających pełne opłaty, pozostali zaś umieszczeni byli na bezpłatnych lub zniżkowych miejscach.

Wyniki osiągnięte w oddziale gruźliczym są naogół korzystne. Z 393 chorych, u których w ogromnej większości wypadków (386) stwierdzono bakterjologicznie otwartą gruźlicę, opuściło Sanatorjum z wybitną poprawą 177 pacjentów, tj. 45% ogółem leczonych, bez poprawy 45, z pogorszeniem 32, pozostało w leczeniu na rok 1927 osób 79, zaś zmarło 60 chorych, w tem 54 przysłanych do Sanatorjum w stanie beznadziejnym. Jak z powyższego wynika przypada odsetek śmiertelności wynoszący około 15% i 18% wypuszczonych bez poprawy, prawie w całości na chorych, co do których przewidzieć było można zgóry ujemny wynik z uwagi na daleko posunięty rozwój choroby.

Odnośnie do terapji, stosowanej w Sanatorjum gruźliczem, zaznaczyć należy, że każdy chory jest przy przyjęciu badany klinicznie, ważony, prześwietlany Röntgenem. Plwociny bada się bakterjologicznie każdego miesiąca, wagę ciała kontroluje co tydzień, bada się także krew i szybkość opadania krwinek. W leczeniu stosuje się wszelkie zabiegi i środki współczesnej wiedzy. Odmą sztuczną leczono 37 chorych, przyczem wysięk opłucny po zabiegu odmy, stwierdzono w 11 wypadkach, który zresztą ustąpił powoli bez dalszych powikłań. Ogółem przeprowadzono 356 dopełnień odmowych.

Röntgenem leczono 18 wypadków gruźlicy krtani, w 4-ch uzyskano przemijającą poprawę, równocześnie wypalano owrzodzenia u 3-ch chorych, z chwilowem polepszeniem u 2-ch.

Stosowano również przetwory złota w dawkach stopniowych od 5—50 centigramów, naświetlanie lampą kwarcową i łukową, oraz przetwory krzemowe, te ostatnie jednak bez widocznych wyników. Wyniki natomiast uzyskane naświetleniami, zwłaszcza w okresach początkowych i przy gruźlicy kości, były naogół dodatnie.

Wapno dożylnie stosowano u 162 chorych co 3 dni z wynikiem naogół dodatnim, zwłaszcza w postaciach gruźlicy wykazujących skłonność do krwawień. Obok wapna stosowano z bardzo dobrym wynikiem pituitrynę, oraz sole wapniowe wewnętrznie tam, gdzie dożylne wlewanie napotykało na techniczne trudności. Tuberkuliny Kocha nie stosowano. Z werandowania korzystało około 50 osób dziennie, przyczem czas leczenia ustalony został na 2 godziny przed i 2 godziny popołudniu.

Leczenie w Sanatorjum gruźliczem spoczywa w ręku

dwóch stałych lekarzy oddziałowych pod kierunkiem Dyrektora Zakładów i trzech specjalistów, dojeżdżających z miasta.

Od dnia uruchomienia Sanatorjum, tj. od 12 grudnia 1924 do 1 stycznia 1926, leczono ogółem 666 chorych, z wynikiem dodatnim 252, bez wyniku 142, śmiertelność wynosiła około 17%.

Z leczonych w pawilonie epidemicznym 592 pacjentów 559 było chorych na szkarlatynę, 21 na dyfterję i 11 na koklusz, ponadto 48 osób znajdowało się w obserwacji lekarskiej. Wypadków śmierci było 56 tj. około 8% stanu chorych. Powikłania obserwowano następujące: 12 wypadków ropienia gruczołów, 86 wypadków zaatakowania nerek, 42 wypadki ropnego zapalenia uszu i 13 wypadków zajęcia stawów. Na ogół przebieg szkarlatyny stanowiącej przeważną część stanu chorych, był w roku ubiegłym cięższy i wykazywał wyższą śmiertelność niż w latach poprzednich.

W zakresie dezynfekcji prowadzono energiczną akcję odkażania zarówno osób jak i mieszkań zakażonych. Aparatów dezynfekcyjnych użyto w 2.108 wypadkach, mieszkań odkażono 1.256, zaś osób 2.801.

Szczegółowe zestawienie przeprowadzonych dezynfekcji przedstawia się następująco:

Liczba dezynfekcji dokonanych po:

1) Płonicy	w mieszkaniu	904	w zakładzie	1000
2) Krztuśca	„	108	„	258
3) Durze brzusznym	„	121	„	246
4) Róży i chorobach przenośnych	„	2	„	10
5) Zapaleniu opon mózgowych	„	4	„	4
6) Innych chorobach zakaźnych	„	117	„	590

Wydatki inwestycyjne i konserwacyjne obracały się w granicach najpilniejszych potrzeb. W szczególności zakupiono w okresie sprawozdawczym kilka sztuk lamp stołowych elektrycznych, 45 nowych poduszek, uzupełniono bieliznę za kwotę 6.500 zł. nabyto 20 szt. koców, materace do 10 łóżek, 20 szt. spluwaczek kieszonkowych i ręcznych. Pozatem sprawiono 6 flaszek Sexleta, 12 strzykawek Record. maszynkę do baniek ciętych, aparat do aspiracji Potena, oraz cały szereg naczyń szklanych do badań chemicznych.

Dla zupełnej izolacji odgrodzono murem stronę zakażoną, dobudowano i urządzono ciemnię w pracowni Röntgena, urządzono 2 nowe markizy na drugim oddziele i sprawiono 14 stór na leżalniach. W oddziale gruźliczym zmontowano 6 porcelanowych umywalek do płukania ust i 3 szt. umywalek porcelanowych na seperatkach.

W baraku drugim i trzecim sprawiono 2 nowe automaty gazowe w łazienkach; zakupiono chodniki z linoleum, 9 inhalatorów, uskuteczniono rozbudowę kuchni zakładowej, magazynu kuchennego, płuczkarni i maszyn kuchennych z popędem elektrycznym.

Pozatem dobudowano piwnicę na mleko, przerobiono paleniska w kotłach na miał. Zakupiono 2 szt. kuchenek gazowych do baraków zapasowych. Zaprowadzono oświetlenie elektryczne w piwnicy obok kotłowni, sprawiono nową wirówkę wodną dla pawilonu szkarlatynowego, oraz 2 nowe tuby telefoniczne w rozmownicy, nową wanienkę do kąpania dzieci, zainstalowano rury wodne do kąpieli słonecznych, wreszcie zakupiono 12 sztuk taboretów nowych na pawilon szkarlat., 10 szt. skrzyń na śmieci i popiół.

W dziale konserwacji zaopatrzono okuciem nowem 14 leżaków, naprawiono 26 rusztów w piecach, wykonano naprawę parkanów, ścieków i chodników, odnowiono powozik i karetkę, sprawiono nowe uszczelnienie i termometry przy aparatach dezynfekcyjnych, przerobiono piec kuchenny i piekarski, oraz wykonano nowe nasady na kominy, naprawę dachów nad werandą. Pozatem wykonano naprawę palników do lamp kwarcowych, nowe boazery w pawilonie szkarlatynowym i kotłowni, przemalowano okna, drzwi w budynku izolacyjnym, stoliki, stoły, szafy, krzesła, podłogi w pawilonach, oraz oszklono dwa baraki zapasowe.

Poza niezbędnemi naprawami samochodów poprawiono nawierzchnię przejazdu, dróg i chodników w Zakładach, zremontowano wozy na przewóz zmarłych, wymieniono rury kamionkowe i syfony kanalizacyjne w pawilonie szkarlatynowym, oraz rury parowe w garażach i izolacji, wreszcie wyprawiono cokoły na wszystkich budynkach murowanych.

Normalne funkcjonowanie Zakładów Sanitarnych wymaga przedewszystkiem rozwiązania i to w najbliższym czasie sprawy komunikacji pieszej i drogowej z miastem, a to przez pomnożenie liczby samochodów zakładowych potrzebnych dla przewozu chorych, lekarzy, zwłok, rzeczy do dezynfekcji itd. oraz budowy chodnika od rogatki miejskiej do Zakładów. Niemniej ważną sprawą jest uruchomienie zakładu bakterjologicznego i łącząca się z tem kwestja mieszkań dla lekarskiego personalu zakładowego. Dyrekcja Państw. Instytutu higjeny w Warszawie przyjęła propozycję Zarządu miasta, aby państwowy zakład bakterjologiczny umieścić w budynku służbowym zakładów na ten cel wystawionym, którego zaopatrzenie rzeczowe należałoby wedle umowy do Gminy, zaś pokrycie wydatków personalnych do państwa. Zakład ten obsługiwałby i M. Zakłady Sanitarne. Obecnie budynek ten jednak zajmują mieszkania funkcjonarjuszy miejskich, a opróżniony być może dopiero po przerobieniu i dostosowaniu innych objektów zakładowych na mieszkania. Sprawa ta jest w toku, gdyż plany budowy są już gotowe, a z chwilą otrzymania odpowiedniej pożyczki w Banku Gospodarstwa krajowego będą natychmiast podjęte odnośne roboty.

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

OBWIESZCZENIA I ROZPORZĄDZENIA.

L. 10276/27 VII. Kraków, dnia 2 maja 1927 r.

Przedłużenie zamknięcia plant Dietlowskich.

OBWIESZCZENIE.

Na podstawie przepisów § 102 lit. d. Statutu dla Gminy miasta Krakowa z dnia 6 października 1901 Dz. u. kr. Nr. 108 oraz postanowień § 77 Regulaminu

porządku i czystości dla miasta Krakowa z dnia 24-go sierpnia 1884 Li 5874 przedłuża Magistrat zamknięcie plant Dietlowskich na przeciąg jednego roku tj. do dnia 2 maja 1928 na przestrzeni otoczonej drutem kolczastym od szkoły barakowej aż do wiaduktu kolejowego przy ulicy Grzegórzeckiej.

Magistrat zarazem przypomina, iż uszkadzanie urządzeń plantacyjnych, jak niszczenie ogrodzeń, łamanie gałęzi, psucie ścieżek, zanieczyszczanie plant, rzucanie kamieni itp. jest zakazane.

Przekraczający przepisy niniejszego rozporządzenia będą karani po myśli rozporządzenia mininisterjalnego z dnia 30 września 1857 Dr. u. p. Nr. 198, względnie rozporządzenia z dnia 20 kwietnia 1854 Dz. u. p. Nr. 96 oraz § 60 ustęp 30 Statutu dla Gminy m. Krakowa.

Wreszcie zwraca się uwagę, że publiczność sama sobie przypisze winę w razie doznania jakiejkolwiek szkody wynikłej wskutek nieprzestrzegania postanowień tego zarządzenia.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 12753/27
V.
Kraków, dnia 5 maja 1927 r.

OBWIESZCZENIE.

Wykaz rzeczy znalezionych za miesiąc luty i marzec 1927 roku.

Art. 94 — weksel. Art. 97 — torebka damska. Art. 98 — 7 kluczyków. Art. 99 — 10 dolarów. Art. 100 — torebka damska. Art. 101 — nożyce do cięcia drutu. Art. 103 — zegarek damski. Art. 105 — 9 kluczy na kółku. Art. 108 — dyszel. Art. 118 — buciki dziecinne. Art. 119 — parasol damski. Art. 120 — teczka skórkowa. Art. 121 — 5 kluczy. Art. 123 — cwikier z futerałem. Art. 124 12 kluczy i hak. Art. 126 — szubler. Art. 127 — obrączka ślubna (złota). Art. 128 — lampa karbitowa. Art. 129 — portmonetka z drobną kwotą pieniężną. Art. 130 — portmonetka z drobną kwotą pieniężną. Art. 131 — 4 chusteczki do nosa, 4 klucze na kółku, notes. Art. 132 — pugilares z większą kwotą pieniężną. Art. 133 — pęk kluczyków na kółku. Art. 141 — 6 kluczy na kółku. Art. 145 — koszula. Art. 148 — cwikier damski. Art. 152 — $1\frac{1}{2}$ m. płótna. Art. 154 — zegarek niklowy. Art. 156 — zegarek srebrny damski. Art. 157 — pieczątka mosiężna. Art. 161 — teczka skórkowa. Art 162 — płachta. Art. 164 — portmonetka. Art. 165 — 2 portmonetki. Art. 169 — 37 flaszek. Art. 172 — 3 klucze. Art. 174 — słuchawka lekarska. Art. 176 — kamizelka męska. Art. 177 — ciężarek. Art. 127 — 5 zł. Art. 998 — 7 zł. Art. 3039 — worek otrąb.

Magistrat wzywa właścicieli powyższych przedmiotów, aby — o ile mogą dowieść swego prawa własności, zechcieli się zgłosić po odbiór tychże do biura Wydziału V. Magistratu oficyny I. piętro drzwi Nr. 16 w godzinach urzędowych między godziną 8—10 przed południem codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.

W razie przeciwnym przedmioty te wydane zostaną znalazcom i po upływie trzech lat przejdą na ich wyłączną własność lub też sprzedane będą w drodze licytacji w tym czasie, przedmioty zaś ulegające łatwo zniszczeniu jak np. części odzieży zostaną sprzedane w trzy miesiące po niniejszem ogłoszeniu.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 2984/27
I.
Kraków, dnia 6 maja 1927 r.

Prace pomiarowe w Dz. Ludwinów, Zakrzówek i Dębniki.

OBWIESZCZENIE.

Celem sprostowania stanu posiadania względnie własności nieruchomości w dzielnicach Ludwinów, Zakrzówek i Dębniki w Krakowie rozpoczną się w najbliższym czasie prace pomiarowe.

Magistrat wzywa przeto właścicieli i posiadaczy powyższych nieruchomości, aby wszelkie zmiany stanu posiadania, własności oraz trwałe zmiany kultury, wprowadzone tam od roku 1910 zgłaszali we własnym interesie w Kierownictwie pomiarów miasta Krakowa (ul. Lubicz 2 I. piętro) w sobotę każdego tygodnia między godziną 8 rano a 1 popołudniu.

Wszelkie nowe zmiany w stanie własności, posiadania lub kultury wspomnianych nieruchomości należy przed zgłoszeniem w Ewidencji katastru podatku gruntowego zgłosić w Kierownictwie pomiarów miasta Krakowa, gdyż inaczej Ewidencja kat. pod. grunt. nie będzie ani przyjmowała odnośnych planów techników cywilnych ani też zmian tych wprowadzała do elaboratów ewidencyjnych.

Dla komisyjnego ustalenia granic własności odbywać się będą w przypadkach wątpliwych komisje, na które mają się stawić interesowani na podstawie wezwania w myśl przepisu § 24 ustawy z dnia 23 maja 1883 Nr. 83 Dz. u. p. austr. pod rygorem następstw z § 19, 23 i 57 tejże ustawy.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 10792/1927.
VII.
Kraków, 10 maja 1927 r.

Utrzymanie czystości wewnątrz realności.

OBWIESZCZENIE.

W myśl rozporządzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 18 lutego 1927 roku Nr. Z. H. 867/27 w sprawie podniesienia stanu sanitarnego miast, przypomina się niniejszem przepisy rozporządzenia Magistratu z dnia 10 kwietnia 1924 roku L. 5347/24 Ib, dotyczące utrzymywania czystości wewnątrz realności. Przepisy te brzmią:

§ 1. Zanieczyszczone błotem dolne części fasad domów, należy odczyścić i stale utrzymywać w należytym porządku.

§ 2. Obejścia domów, parcele, podwórza, ogrody utrzymywać należy w należytym porządku, a znajdujące się tam błoto, rumowisko itp. należy bezzwłocznie wywieźć na miejsce przez Magistrat wyznaczone. Tam, gdzie niema dotychczas zbiorników na nawóz, urządzonych stosownie do obowiązujących przepisów i szczelnie nakrytych, należy przystąpić do ich budowy, a w czasie przejściowym należy gnojowiska przysypywać ziemią.

§ 3. Studnie, tam gdzie one dotychczas istnieją, należy oczyścić, ponaprawiać i utrzymywać w należytym stanie.

§ 4. Wychodki, pissoiry należy oczyścić i ponaprawiać, doły kloaczne często opróżniać, a treść kloaczną wywozić do leja w Dzieln. XXI. — Zaznacza się przytem, że wylewanie nieczystości kloacznych na role jest zakazane w czasie od 1 maja do 15 września b. r.

§ 5. Trąby zlewne i komórki kloaczne powinny być codziennie należycie oczyszczane.

§ 6. Wszystkie znajdujące się w realnościach urządzenia wodociągowe, kanalizacyjne, należy utrzymywać stale w stanie zdatnym do użytku, a korzystanie z nich powinno być bez żadnych utrudnień dostępne osobom, dla których urządzenia te są przeznaczone.

Właścicielom i administratorom realności, stróżom, jak również i lokatorom zabrania się:

a) wyłączania urządzeń doprowadzających wodę do mieszkań,

b) zamykania dostępu wody do mieszkań,

c) zdejmowania i usuwania w całości lub w części urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych i ustępowych, oraz doprowadzania ich do stanu nieużywalności,

d) utrudnienia w jakiejkolwiek innej formie w korzystaniu z wyżej wymienionych urządzeń,

e) niepotrzebnego rozlewania lub wypuszczania wody i wogóle jakiegokolwiek z rozmysłu, czy niedbalstwa pochodzącego marnowania wody.

§ 7. Popiół, zmiotki domowe i wszelkie odpadki, nie dające się spalić, mają być składane do żelaznych skrzynek, skąd będą usuwane przez Zakład czyszczenia miasta.

§ 8. Wszelką padlinę należy bezzwłocznie, a najdalej do 48 godzin, usunąć z obrębu zabudowań na miejsce na ten cel przeznaczone.

§ 9. Sienie, schody, korytarze i ganki, podwórza, zejścia do suteryn i piwnic należy codziennie do godziny 9-tej rano starannie zamieść, a przynajmniej raz na tydzień dokładnie wymyć.

§ 10. Schody na każdem piętrze, podwórza, przez które przechodzi się do mieszkań w oficynach, należy od zmierzchu do godziny 10 wieczór dostatecznie oświetlać; schody ciemne nawet i we dnie mają być oświetlane.

§ 11. Mieszkania w ogólności, a w szczególności mieszkania niskie, ciasne, przez liczniejsze rodziny zajęte, należy codziennie przewietrzać i w czystości utrzymywać.

§ 12. Zabrania się mieszkańcom:

a) wystawiania w klatkach schodowych kubłów ze śmieciami lub zlewkami,

b) wszelkiego zanieczyszczania klatek schodowych, korytarzy, ganków, dziedzińców, sieni, parkanów, węgłów domowych, oraz wszystkich tych miejsc, których zanieczyszczanie jest zarządzeniami Magistratu zakazane,

c) wyrzucania śmieci, wylewania pomyj przez okna lub drzwi na dziedzińce i ulice,

d) przechowywania na gankach i klatkach schodowych kości, pomyj, szmat i wszelkiego rodzaju odpadków,

e) trzepania garderoby, mebli, dywanów w oknach, tudzież na balkonach od strony ulicy. Trzepanie dywanów, pościeli i t. p. wolno uskuteczniać tylko w czasie od godziny 8—10 rano i tylko w podworcach lub na tylnych gankach domów,

f) utrzymywania trzody chlewnej, oraz drobiu wolnochodzącego; utrzymywane przez mieszkańców w dzielnicach przyłączonych konie, bydło lub nierogacizna, trzymane być mają w specjalnie na ten cel przygotowanych stajniach i chlewach; gnojowiska mają odpowiadać wymogom sanitarnym,

g) rozgrzebywania śmieci na wysypiskach, przeznaczonych na składanie śmieci, popiołu i odpadków, oraz wybierania z nich szmat, kości i t. p.

h) wrzucania stałych przedmiotów do kanałów, oraz wlewania do zbiorników na popiół i t. p. nieczystości i kału.

Wszelkie przekroczenia przepisów objętych niniejszem rozporządzeniem, jakoteż wszelkich innych przepisów, dotyczących utrzymywania czystości i porządku w mieście, karane będą w myśl § 60 ustęp 30 Statutu miejskiego, względnie rozporządzenia ministerjalnego z dnia 30 września 1857, Dz. u. p. Nr. 198 — rozporządzenia z dnia 20 kwietnia 1854 r., Dz. u. p. Nr. 96, oraz po myśli art. 8 ustawy z dnia 14 lipca 1920 r., Dz. ust. Rzp. Nr. 61, poz. 388, przy zastosowaniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 stycznia 1924 r., Dz. ust. Rzp. Nr. 9, poz. 89 grzywnami lub karami aresztu. — Niezależnie od przewidzianych powyżej kar, zarządzał będzie Magistrat usunięcie nieporządków z urzędu na koszt i niebezpieczeństwo opornych.

Przeciw wysokości kosztów usunięcia nieporządków, nie będzie służyło w myśl § 5 rozporządzenia z dnia 20 kwietnia 1854 Nr. 96 Dz. u. p. prawo czynienia zarzutów. Rekurs, wniesiony przeciw zarządzeniom, nie będzie miał ze względów sanitarnych mocy wstrzymującej.

Nad przestrzeganiem przepisów porządkowo-sanitarnych czuwać będą organa Magistratu i Policji.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 3613/27
VIII.

Kraków, dnia 25 maja 1927 r.

OBWIESZCZENIE

w sprawie oznaczenia przedmiotów **sprzedaży na poszczególnych placach targowych, unormowanie czasu trwania targów oraz godzin wykupna przez handlarzy.**

Magistrat na podstawie §§ 6, 8 i 12 Regulaminu targowego dla miasta Krakowa, celem oznaczenia przedmiotów sprzedaży na poszczególnych placach targowych, unormowania czasu trwania targów oraz godzin wykupna przez handlarzy, zarządza ze względów porządkowych co następuje:

§ 1. Na otwartych placach targowych wolno sprzedawać następujące towary:

A) **W Rynku głównym** od ul. Szewskiej: nabiał, jaja świeże, drób żywy i bity, dziczyznę, grzyby suszone, wyroby szczotkarskie. W Wielkim Tygodniu: wędliny, jajeczniki, przed Bożem Narodzeniem: ozdoby drzewkowe, strucle i owoce suszone.

B) **W Rynku głównym** od ul. Siennej: owoce, jagody, grzyby świeże, kwiaty żywe i sztuczne, zioła i korzenie; przed świętem Trzech Króli: kadzidło; przed świętem M. B. Gromniczej: gromnice; przed Wielkanocą: baranki gipsowe i palmy; przed Dniem zadusznym: wieńce; przed Bożem Narodzeniem: ozdoby drzewkowe, wyroby cukiernicze i drzewka wigilijne; przed św. Mikołajem: wyroby cukiernicze i kramarskie.

C) **Na Małym Rynku:** owoce.

D) **Na placu Szczepańskim:** jarzyny, ziemniaki, kapustę kiszoną, barszcz, artykuły strączkowe, nasiona, rozsadę, ryby wędzone oraz przed Bożem Narodzeniem: ryby żywe i bite.

E) **Na placu Jabłonowskich:** jarzyny i owoce.

F) **W ulicy Słowiańskiej:** owoce, jarzyny, barszcz i kapustę kiszoną.

G) **Na Rynku Kleparskim:** nabiał, jarzyny, owoce, drób żywy i bity, kwiaty, wyroby koszykarskie i drewniane, szczypy na podpałki, króliki, ptaki żywe, klatki, szczenięta, skórki zajęcze i królicze, pierze; przed Bożem Narodzeniem: choinki.

H) **Na placu targowym przy ul. Grzegórzeckiej:** nabiał, jarzyny, owoce, drób żywy.

I) **W ulicy Topolowej:** nabiał, jarzyny, owoce, drób żywy.

J) **Na placu Nowym:** owoce, jarzyny, ziemniaki, drób żywy i bity.

K) **Na placu Izaaka:** ryby oraz we środy i czwartki drób bity, dostarczany przez pozamiejscowych handlarzy.

L) **Na placu Wolnica:** nabiał, owoce, jarzyny.

Ł) **Na tandecie przy ul. Szerokiej:** ubiory, płótna, kramarszczyznę, wyroby galanteryjne i norymberskie, bieliznę, obuwie, skóry, kapelusze, czapki, naczynia kuchenne, szklanne i emaljowane oraz starzyznę.

M) **W Rynku Dębnickim:** nabiał, jarzyny, owoce, drób żywy.

N) **Na placu „Na Stawach":** nabiał, jarzyny, owoce, drób żywy.

O) **Na Nowym Kleparzu** (u wylotu ul. Długiej): słomę, siano, zboże, artykuły pasterne, nasiona, narzędzia i sprzęty rolnicze, miotły, wyroby bednarskie, kołodziejskie, kowalskie, rymarskie, powroźnicze i koszykarskie, krzewy, dziczki i szczepy owocowe.

P) **W ulicy Lubelskiej:** nabiał, jarzyny, owoce i drób żywy.

R) **W ulicy Wiśniowej:** nabiał, jarzyny, owoce i drób żywy.

S) **W Rynku Podgórskim:** nabiał, jarzyny, owoce, jagody, drób żywy, kwiaty żywe i sztuczne, grzyby świeże i suszone. Przed świetem Trzech Króli: kadzidło; przed świętem M. B. Gromniczej: gromnice; w Wielkim Tygodniu: wędliny, jajeczniki, baranki i palmy; przed Bożem Narodzeniem: ryby, strucle, ozdoby drzewkowe, wyroby cukiernicze, choinki; przed św. Mikołajem: wyroby cukiernicze i kramarskie; przed Dniem Zadusznym: wieńce.

T) **Na placu Zgody:** siano, słomę, wyroby bednarskie, powroźnicze i koszykarskie, jarzyny i drób żywy.

U) **W ulicy Celnej:** ryby żywe.

W) **Na targowicy końskiej przy ul. Zabłocie:** we wtorki konie, zaś w piątki hodowlaną trzodę i bydło.

Z) **Na targowicy drzewnej przy ul. Zabłocie:** drzewo i materjały budowlane.

§ 2. Sprzedaż innych artykułów na powyższych placach targowych zależy w każdym poszczególnym wypadku od osobnego pozwolenia Magistratu.

§ 3. Hurtowna (sezonowa) sprzedaż ziemniaków, kapusty i ogórków na wozach dozwolona jest na placach: Jabłonowskich, Wolnica, w Rynku Dębnickim, Na Stawach, u wylotu ul. Długiej, w Rynku Podgórskim oraz na placu Zgody.

§ 4. Postój wozów dozwolony jest na placach: Jabłonowskich, Nowym Kleparzu, przy ul. Dietla nad Wisłą, Na Stawach, Zgody, Serkowskiego oraz przy rogatce Mogilskiej.

§ 5. Targi na wszystkich placach rozpoczynają się zasadniczo w miesiącach letnich tj. od 1 maja do 30 września o godzinie 5-tej rano i trwają we wtorki i piątki do godziny 2-giej, zaś w inne dni do godziny 12-tej w południe. W innych miesiącach tj. od 1 października do 30 kwietnia rozpoczynają się o godzinie 6-tej rano i trwają we wtorki i piątki do godziny 1-szej po południu, w inne dni do godziny 12-tej w południe.

§ 6. Wyjątkowo poza godzinami targowemi w § 5 wymienionemi dozwolona jest sprzedaż:

A) **W Rynku głównym:**

a) owoców, jagód i kwiatów w czasie od 1 czerwca do 30 września do godziny 3-ciej po południu przez miejscowych handlarzy;

b) przez czas Wielkiego Tygodnia: wędlin, jajeczników, owoców świeżych i suszonych, baranków i wyrobów cukierniczych do godziny 7 po południu;

c) przed Bożem Narodzeniem od 15 do 23 grudnia: owoców, strucli, wyrobów cukierniczych, wyrobów kramarskich na drzewka, drzewek wigilijnych do godziny 7-mej po południu, zaś w dniu 24-go grudnia do godziny 3-ciej po południu;

d) przed świętem Trzech Króli od 1 do 6 stycznia: kadzidła w godzinach w § 5 oznaczonych;

e) w tygodniu poprzedzającym święto M. B. Gromnicznej: gromnice w godzinach w § 5 oznaczonych;

f) w tygodniu przed św. Mikołajem: owoce, wyroby cukiernicze i kramarskie do godz. 7-mej po poł.;

g) w niedzielę palmową: palmy do godziny 12-tej w południe;

h) przed Dniem Zadusznym od 28 października do 2 listopada: kwiaty, wieńce i krzewy do godziny 7-mej po południu.

B) **Na Małym Rynku i w Rynku Podgórskim:** owoce w czasie od 1 maja do 30 września do godziny 7-mej po południu, zaś w czasie od 1 października do 30 kwietnia do godziny 4 po południu. Pozatem w Rynku podgórskim obowiązują godziny targowe, wymienione w niniejszym § ustęp A od b) do h).

C) Na wszystkich placach, przeznaczonych dla sprzedaży jarzyn, sprzedaż wyłącznie tychże w soboty i dni przedświąteczne do godziny 5-tej po południu.

D) Na placu Nowym, Izaaka i Wolnica:

a) w czasie od 1 kwietnia do 30 września do godz. 6-tej po południu we wszystkie dni tygodnia z wyjątkiem niedziel i świąt;

b) w czasie od 1 października do 4 kwietnia do godz. 4-tej po południu, z tem, że we czwartki i dni przedświąteczne żydowskie do godz. 5-tej po południu;

c) dla pozamiejscowych handlarzy drobiu, posiadających uprawnienie do wykonywania sprzedaży na placu Izaaka, tylko we środy i czwartki do godziny 3-ciej po południu.

E) Na tandecie przy ul. Szerokiej: we wtorki i piątki do godziny 5-tej po południu.

F) Na Nowym Kleparzu i placu Zgody: we wtorki i piątki do godziny 2-giej po południu.

G) Na obu targowicach przy ul. Zabłocie do godz. 2-giej po południu z tem, że targ na targowicy końskiej rozpoczyna się od 1 kwietnia do 30 września o godzinie 8-mej rano, zaś od 1 października do 31 marca o godzinie 9-tej rano.

H) W czasie uroczystości ludowych (Emaus i Rękawka) oraz odpustów na Skałce od 8—15 maja, przy kościele OO. Karmelitów od 3—16 lipca, przy kościele OO. Dominikanów od 1 października do 1 listopada, nadto przy cmentarzach od 28 października do 2 listopada do godziny 8-mej wieczór.

I) Na błoniach: chłodników, cukrów i owoców w sezonie letnim do zmroku.

§ 7. Przy drobnej sprzedaży artykułów żywności na targach tygodniowych i codziennych pierwsze godziny targu zastrzeżone są po myśli § 12 regulaminu targowego dla kupujących na własny użytek, a mianowicie: we wtorki i piątki do godziny 11-tej, a w inne dni do godziny 10-tej przed południem, z wyjątkiem owoców i jagód, które wolno handlarzom wykupywać już od godziny 10-tej przed południem i jarzyn, które jedynie na placu Szczepańskim wolno wykupywać handlarzom w miesiącach od 1 kwietnia do 30 września do godziny 7-mej rano, zaś od 1 października do 31 marca do godziny 8-mej rano.

W godzinach zastrzeżonych dla kupujących na własny użytek, nie wolno handlarzom zakupywać na targach jakichkolwiek środków żywności.

§ 8. Najpóźniej pół godziny po upływie oznaczonych w §§ 5. i 6. godzin targowych, winien być towar wraz z straganem usunięty, a stanowisko uprzątnięte.

§ 9. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Równocześnie tracą moc obowiązującą wszystkie dotychczasowe przepisy wydane w powyższych sprawach.

§ 10. Niestosujący się do niniejszego rozporządzenia ulegną karze po myśli § 28 Regulaminu targowego.

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 3085/927 Kraków, 27 maja 1927.

I.

Dochodzenie prawno-wodne w sprawie przesklepienia części koryta Młynówki-Rudawy wzdłuż real. lwh. 92 lk. 997 przy ul. Szlak Dz. IV.

OBWIESZCZENIE.

Magistrat podaje do wiadomości, że dnia 5 lipca 1927 o godzinie 10 rano odbędzie się dochodzenie prawno-wodne w sprawie projektowanego przez pp. Piotra i Józefę Jurkiewiczów przesklepienia części koryta Młynówki-Rudawy wzdłuż relności lwh. 92 lkat. 997 przy ul. Szlak Dz. IV.

Komisja zbierze się w oznaczonym wyżej dniu i godzinie na miejscu przed realnością l. or. 8 przy ul. Szlak.

Plany projektowanego przesklepienia Młynówki wyłożone będą w myśl art. 195 i 196 ustawy wodnej z dnia 19 września 1922 Dz. U. Rz. P. Nr. 102 poz. 936 w Magistracie (Budownictwo m. Oddz. B. III p. drzwi nr. 18) do przejrzenia dla ogółu w czasie od 1 do 30 czerwca 1927 włącznie w godzinach urzędowych od 9 do 1 popołudniu.

Zarzuty przeciw projektowi można wnosić w powyższym terminie na ręce Magistratu lub podczas rozprawy komisyjnej na miejscu.

Zarzuty późniejsze nie będą uwzględnione, a interesowani byliby uważani za zgadzających się z projektowaną budową.

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

Kraków, 31 maja 1926.

OBWIESZCZENIE

w sprawie porządku i czystości w lokalach przemysłowych i handlowych.

Ze względów policyjno-zdrowotnych przypomina Magistrat przepisy rozporządzenia o porządku i czystości w lokalach przemysłowych i handlowych, w których się przygotowuje, przechowuje i sprzedaje przedmioty spożywcze.

W szczególności należy chronić środki spożywcze przed zanieczyszczeniem ich przez ludzi, zwierzęta, pył i t. p. Środków tych nie wolno umieszczać bezpośrednio na podłodze lub ziemi, lecz na czystym pokładzie.

Środki spożywcze, które stosownie do swej istoty lub rodzaju opakowania nie mogą być chronione przed kurzem lub innem zanieczyszczeniem, ani przed wpływem słońca lub niepogody, należy trzymać pod zamknięciem lub szczelnie przykryte.

W szczególności przedmioty takie jak masło, ser, marynaty, ciastka, kanapki, czekoladki i cukierki należy trzymać pod szklanymi kloszami, w oszklonych szafkach, gablotkach lub szczelnych pudłach.

Owoce należy nakrywać białym muślinem. Nie wolno sprzedawać niedojrzałych owoców, przeznaczonych do smażenia, które w tym wypadku należy oznaczyć napisem: »owoce niedojrzałe, przeznaczone do smażenia lub gotowania«.

Niestosujący się do powyższych przepisów zostaną pociągnięci do surowej odpowiedzialności.

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 1051/27
B. a.

Wykaz

częściowej zmiany policzbowania domów w ul. Królowej Jadwigi w Dz. XIII. Zwierzyniec w Krakowie, po stronie lewej pomiędzy lp. 104-112.

L. s.	L. p.		Właściciel domu	Liczba			Uwaga
				kat. parc.	star. wyk.	now. wyk. hipot.	
9	104	104	Bauer Walenty i Józefa z Sindułów	109	205	868	
165	106	106	Panek Józef i Władysław	367/4	205	662	
9 a		108	Jurczak Juljusz	372/2 367/2	662	904	
223	108	110	Dudek Władysław, Marja Józefa Janina, i z Dudków Timoftiewiczowa Walerja	421	205	663	
157	110	112	Fertsch Jan	357 107	11	846	
	112		parcela — Dtto	360			
			Narożnik ul. Spadzistej				

Zestawiono w Budownictwie m. O. A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 521/27
Ba

Wykaz nowego policzbowania domów w ulicy dawniej zwanej Lasoty obecnie Spadzistej w Dz. XIII. „Zwierzyniec“ w Krakowie.

Strona lewa

L. spisowa	L. porządk. dawna	L. porządk. nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Narożnik ul. Król. Jadwigi				
	(2)	(2)	parcela ogród	360/2			od ul. Królowej Jadwigi lp. 112
131	4	4	Rozpędzik Małgorzata	255		12	
158		6	Oprocha Wincenty i Józef	358/1	74	633	
159	6	8	Sternlicht Regina	419		632	
74	8	10	Dudek Edward Józef 2 im. i Włodzimierz Stefan 2 im.	108		74	
	(10) (12)	(12) (14)	parcele				
115	14	16	Hofman Vlastimil i Ada	380		234	
262	16	18	Dr. Tylka Stanisł. i Eleonora	473	99	781	
		(20) (22)	parcele				
		(24)	Skarb Państwa Wojsk. fort. Nr. 3. a.				
			Ogr., grunta orne, wzgórza Brama Forteczna i Wojsk. fort. Nr. 3 b.				

Strona prawa

L. spisowa	L. porządk. dawna	L. porządk. nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Narożnik ul. Król. Jadwigi				
10	(1) (3)	(1) (3)	patrz ul. Królowej Jadwigi l. p. 114	103 104		242	
98	5	5	Dudek Jan	106		98	
220	7	7	Adamska Antonina	462		200	
		(9) (11) (13) (15) (17) (19)	parcele „				
104		21	Perkowa Stanisława	309/1		104	tymczasowy barak mieszkalny
			Grunta orne, podnóże kopca Kościuszki t. zw. „Sikornik“				

Zestawiono w Budownictwie m. O. A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 552/27
B. a.

Wykaz policzbowania domów w ulicy Józefitów w Dz. XV. „Nowa Wieś“ w Krakowie.

Strona lewa

L. spisowa	L. porządk.		Właściciel domu	Liczba		
	dawna	nowa		kat. parc.	star. wyk. hip.	now. wyk. hip.
			Narożnik ul. Kaz. Wielkiego			
45		(2)	patrz ul. K. Wielkiego l. p. 12	50/1 52/1 8/9 165/5	46	415
		(4) (6)	parcele			
235	7	8	Dr. Horowitzowa Róża z Kupferbergów i Kupferberg Sara	165/13 165/38	46 417	418
		(10)	parcela			
208	11	12	patrz ul. Wybickiego l. p. 4	249	46	407
			Narożnik ul. Wybickiego			
244	13	14	patrz ul. Wybickiego l. p. 7	165/8	4	433
258	15	16	Fleischer Michał i Henryk	165/29 165/30		435 436
		(18) (20)	parcela parcela	165/31 165/33		437
			Narożnik ul. Juljusza Lea			

Strona prawa

L. spisowa	L. porządk.		Właściciel domu	Liczba		
	dawna	nowa		kat. parc.	star. wyk. hip.	now. wyk. hip.
			Narożnik ul. Kaz. Wielkiego			
75		(1)	patrz ul. Kaz. Wielkiego l. p. 18	73/1		46
		(3) (5) (7) (9)	parcele			
			Narożnik ul. nowootwierającej się (przedłużenie ul. Wybickiego)			
		(11) (13) (15) (17) (19) (21)	parcele			
			Narożnik ul. Luljusza Lea			

Zestawiono w Budownictwie m. O. A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 551/27
B. a.

Wykaz policzbowania domów w ulicy Kościelnej w Dzielnicy XV. „Nowa Wieś“ w Krakowie.

Strona lewa.

L. sp.	L. p.	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba st. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga.
		Narożnik Al. Słowackiego				
	(2)	patrz Al. Słowackiego l. p. 20				
	(4) (6) (8) (10)	parcele				
		Narożnik ul. Henryka Sienkiewicza				

Strona prawa.

L. sp.	L. p.	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba st. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga.
		Zbieg Aleji Słowackiego z Aleją Grottgera				
	(1)	parcela				
257	3	Liban Jan i Celina	8/77 8/78 8/79	492 2	502	
	(5)	parcela				
	(7)	parcela				I. p. dom w budowie
		Narożnik ul. Henryka Sienkiewicza				

Zestawiono w Budownictwie m. Oddział A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 1416/27
B. a.

Wykaz policzbowania domów w ulicy Śląskiej w Dz. XVII. „Krowodrza“ w Krakowie.

Strona lewa

L. sp.	L. p.	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
		Narożnik Al. Słowackiego				
	(2)	parcela				
316	4	Ska Mieszkaniowa dla Miast Ska z ogr. odp. w Krakowie	1218/3 1223/3	2665	St. Kraków 2977	
315	6	dtto	1218/2 1223/2	"	St. Kraków 2978	
	(8)	parcela				
266	(10)	patrz ul. Lubelska l. p. 19	1344/1 1222		St. Kraków 1008	
		Narożnik ulicy Lubelskiej				

Strona prawa

L. sp.	L. p.	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
		Narożnik Al. Słowackiego				
	(1)	parcela				
122	3	Ska Mieszkaniowa dla Miast Ska z ogr. odp. w Krakowie	1214/15 1215/5	St. Kraków 2948		
300	5	dtto	1215/3	St. Kraków 2979		
		Narożnik ulicy Lubelskiej				

Zestawiono w Budownictwie m. O. A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 2238/27
Ba.

Wykaz
konsensów budowlanych, wydanych w maju 1927 r.

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
		Dz. I.		
Wilhelm Grünwald	nadbud. I. p.	Na Gródku 2.	S. Manber	1466/27
Gmina miasta Krakowa	klozety publ.	pl. św. Ducha dostęp. Szpitalna 21.	Bud. m. A	1040/27
Kurja Metropolitalna	dobud. II. p. oficyny	Podzamcze 8.	J. Pokutyński	974/27
Róża Stock	mieszkanie w poddaszu	św. Sebastjana 15.	J. Goldberger	1532/27
		Dz. VI.		
Fani Kornreich	oparkanienie parceli	ul. Sołtyka	J. Orłowski	4614/26
Paweł Aleksandrowicz	przebud. szopy drewn.	Arjańska 8.	J. Grabowski	1133/27
Stanisław Zachara	dom III. p.	Lubomirskiego lk. 68/2.	J. Kaczmarczyk	1114/27
		Dz. VII.		
Gmina miasta Krakowa	nadbud. I. p.	Koletek 10.	Bud. m. A.	859/27
		Dz. VIII.		
Inż. Abraham Abramowicz	dom I. p.	Szeroka 18.	Z. Prokesz	527/27
Bronisława Kerner	przebud. magaz. suteren. w lewej ofic. na mieszk.	Dietla 19.	J. Kaczmarczyk	1897/27
Izydor Lindenbaum	zbiornik na nawóz	Starowiślna 28.	— — — —	493/27
		Dz. X.		
Władysław Rusek	bud. part. kanc. z podcien.	Twardowskiego 44.	M. Skawiński	591/27
		Dz. XII.		
Jan Alojzy Klein	prow. kanc. z magazynem	Syrokomli p. pof. 22.	A. Klein	2066/26
Żurawska Marja	nadbud. II. i III. piętra	T. Kościuszki 18.	E. Ronka	1002/27
		Dz. XIII.		
Magdalena Pietrończyk	stajnia i komórka z ogrodzeniem ogródka	Król. Jadw. 128.	M. Guzikowski	866/27
Małgorzata Worytkiewicz	part. przybud. i mieszk. na poddaszu	Król. Jadw. 24.	S. Mehl	2641/26
Ludwika Siemieńska Andrzej Spisak	part. dom mieszk.	Ks. Józefa 103.	Z. Szufa	698/27

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Magtu
		Dz. XIV.		
Andrzej Sarnecki	pl. dod. part. domu	Czarnowiejska 18.	E. Oraczewski	4/27
Piotr i Magd. Szewczyk	pl. dod. part. narożnika domu	Gnieźnieńska wh. 329.	T. Bujas	213/27
		Dz. XVII.		
Izaak Reif	przebud. okien part. na portale sklep. i wewn. adapt.	Mazowiecka 6.	F. Stankiewicz	1088/27
Marja Rajtar	szopa	Mazowiecka 79.	— — —	4681/26
Jan Myszkowski	I. p. dom mieszk.	Prądnicka boczna lk. 1790/17.	Z. Szufa	1103/27
Wiktorja Böhmowa	nadbud. I. p.	Towarowa 7.	Z. Szufa	671/27
Adam Włodarz	dom przyziemny i bud. gospod.	droga polna 1715/1.	L. Gutman	575/27
Gmina m. Krakowa	przebud. budynku postajennego na mieszkania	Prądnicka.	Bud. m. A.	1282/27
Gmina m. Krakowa	dom III. p.	Lubelska 73.	Bud. m. A.	1350/27
Marja Samborska	nadbud. II. p.	Mazowiecka 15.	E. Oraczewski	1109/27
		Dz. XVIII.		
Marja Korczyk	komórka drewn. prow.	Duchacka lk. 903/7.	M. Sarnecki	409/27
		Dz. XIX.		
Zofja Schloegel	dom I-o p.	Mogilska Olsza wh. 433. lk. 21/56.	Ł. Rock	331/27
		Dz. XX.		
Franciszka Golonek	prow. szopa	Dąbie lk. 49/2	F. Krzyżanowski	662/27
		Dz. XXII.		
Dymitr Krawczuk	dom przyziemny	lk. 960/10.	T. Tombiński	1240/27
Antoni Szczepka	ogrodzenie i prowizoryczna szopa	pl. Lasoty.	Kryłowski	1056/27
Wiktorja Żurowa	tymczasowa kręgielnia	Bonarka 9.	A. Sołtys	1325/27

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
c. d. Dz. XXII.				
Julja Sosenko	ogrodzenie	Al. Dembowskiego lk. 960/6.	P. Królikowski	1318/27
Stefan Walicki	II. p. dom	Smolki 14.	Bereta	943/27
Zarząd fabryki wyrobów tytoniowych	zburzenie komina fabr. i szopy i składu tytoniu	Nadwiślańska 12.	Singer, Siódmak	1258/27
Florjan Hampel	szopa tymczasowa	Rydlówka 13.	M. Sarnecki	1179/27

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

NOMINACJE.

P. **Dr. Zygmunt Hischtin,** na zasadzie § 89 statutu m. mianowany został z dniem 1 czerwca 1927 r. aplikantem konceptowym z poborami IX. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 3494/27).

P. **Bolesław Huczyński,** na zasadzie § 89 statutu m. mianowany został z dniem 1 czerwca 1927 r. aplikantem konceptowym z poborami IX. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 3495/27).

EMERYTURY.

P. **Antoni Adolf 2-im. Graca,** komisarz Magistratu, archiwarjusz Budownictwa m., w myśl art. 29 ust. c. statutu emerytalnego dla pracowników Gminy m. Krakowa (uchwała z dnia 8 października 1924 r. L. prez. 2645/24) przeniesiony został z powodu przekroczenia 60 roku życia i uzyskania prawa do pełnego uposażenia emerytalnego z dniem 1 maja 1927 r. w stały stan spoczynku i otrzymał w myśl art. 12 statutu emerytalnego ze względu na policzalną służbę w ilości 35 lat pełne uposażenie emerytalne w wysokości 100% tj. w ilości 840 punktów oraz dodatek regulacyjny w ilości 60 punktów, razem 900 punktów miesięcznie. (L. prez. 1838/27).

P. **Leonard Chmielewski,** sierżant M. Straży pożarnej, w myśl art. 29 ust. c. statutu emerytalnego dla pracowników Gminy m. Krakowa (uchwała z dnia 8 października 1924 r. L. prez. 2645/24) przeniesiony został z powodu przekroczenia 60 roku życia i uzyskania prawa do pełnego uposażenia emerytalnego z dniem 1 maja 1927 r. w stały stan spoczynku i otrzymał w myśl art. 12 statutu emerytalnego przy zastosowaniu § 2 statutu emerytalnego z r. 1914 ze względu na policzalną służbę w ilości 35 lat pełne uposażenie emerytalne w wysokości 100% tj. w ilości 430 punktów oraz dodatek regulacyjny w ilości 60 punktów razem 490 punktów miesięcznie. (L. prez. 2346/27).

P. **Józef Pitala,** plutonowy M. Straży pożarnej, na zasadzie art. 28 lit. a. statutu emerytalnego dla pracowników Gminy stoł. król. miasta Krakowa (uchwała z 8 października 1924, L. prez. 2645/24 Nr. 12, Dz. rozp. m. Krakowa) przeniesiony został z powodu stwierdzonej przez lekarza miejskiego trwałej niezdolności do służby z dniem 31 maja 1927 w stały stan spoczynku i otrzymał w myśl art. 12 statutu emerytalnego dla pracowników Gminy m. Krakowa przy zastosowaniu uchwały Rady miasta z dnia 24 stycznia 1895 ze względu na policzalną służbę w ilości 35 lat pełne uposażenie służbowe w wysokości 100% XII. grupy szczebel **d.** (L. prez. 3501/27).

P. **Andrzej Tyrała,** plutonowy M. Straży pożarnej, na zasadzie art. 28 lit. c. statutu emerytalnego dla pracowników Gminy stoł. król. miasta Krakowa (uchwała z 8 października 1924 L. prez. 2645/24 Nr. 12 Dz. rozp. m. Krakowa) przeniesiony został z powodu uzyskania prawa do pełnego uposażenia emerytalnego i ukończenia 56 lat życia z dniem 31 maja 1927 w stały stan spoczynku i otrzymał w myśl art. 12 statutu emerytalnego pracowników Gminy m. Krakowa i na zasadzie uchwały Rady miasta z dnia 24 stycznia 1895 ze względu na policzalną służbę w ilości 35 lat pełne uposażenie służbowe w wysokości 100% XII. grupy szczebel **f.** (L. prez. 2873/27).

P. **Antoni Baś,** etat. pomocnik Zakładu czyszczenia miasta, w myśl art. 29 ust. b. statutu emerytalnego dla pracowników Gminy m. Krakowa (uchwała z dnia 8 października 1924, L. prez. 2645/24) przeniesiony został z powodu stwierdzonej przez lekarza m. trwałej niezdolności do służby z dniem 1 maja 1927 w stały stan spoczynku i otrzymał w myśl art. 12 statutu emerytalnego przy zastosowaniu § 2 statutu emerytalnego z r. 1914 ze względu na policzalną służbę w ilości 25 lat od uposażenia służbowego tj. XIV. grupy szczebel **d.** uposażenie emerytalne w wysokości 80%. (L. prez. 2381/27).

P. **Jan Bartyzel,** pomocnik tercjana miejskiego, z powodu stwierdzonej przez Miejski Urząd Zdrowia niezdolności do pełnienia służby miejskiej zwolniony został z dniem 30 czerwca 1927 z obowiązków służbowych i równocześnie na zasadzie art. 26 statutu emerytalnego (uchwała z dnia 8 października 1924 L. prez. 2645/24) otrzymał w drodze łaski od 1 lipca 1927 r. począwszy nadzwyczajne zaopatrzenie w ryczałtowej ilości 119 punktów miesięcznie. (L. prez. 2613/27).

P. **Stanisław Salawa,** pomocnik tercjana miejskiego, z powodu stwierdzonej przez Miejski Urząd Zdrowia niezdolności do służby miejskiej zwolniony został z dniem 30 czerwca 1927 z obowiązków służbowych; równocześnie na zasadzie art. 26 statutu emerytalnego (uchwała z dnia 8 października 1924 L. prez. 2645/24) otrzymał w drodze łaski od 1 lipca 1927 r. począwszy nadzwyczajne zaopatrzenie w ryczałtowej ilości 99 punktów miesięcznie. (L. prez. 2612/27).

P. **Józef Zieliński,** pomocnik tercjana miejskiego, na podstawie opinji Miejskiego Urzędu Zdrowia, stwierdzającej niezdolność do pełnienia obowiązków służbowych, zwolniony został z dniem 30 czerwca 1927 ze służby miejskiej i równocześnie na zasadzie art. 26 statutu emerytalnego (uchwała z dnia 8 października 1924, L. prez. 2645/24) otrzymał w drodze łaski od 1 lipca 1927 r. począwszy nadzwyczajne zaopatrzenie w ryczałtowej ilości 99 punktów miesięcznie. (L. prez. 2614/27).

P. **Józef Frasik,** brukarz miejski, na zasadzie art. 26 statutu emerytalnego (uchwała z dnia 8 października 1924 L. prez. 2645/24) otrzymał w drodze łaski od 1 czerwca 1927 r. począwszy nadzwyczajne zaopatrzenie w ryczałtowej ilości 100 punktów miesięcznie. (L. prez. 1563/27).

P. **Rozalja Dudzikowa,** wdowa po robotniku miejskim, na zasadzie art. 26 statutu emerytalnego (uchwała z dnia 8 października 1924 L. prez. 2645/24) otrzymała w drodze łaski od 1 maja 1927 r. począwszy nadzwyczajne zaopatrzenie w ryczałtowej ilości 75 punktów miesięcznie. (L. prez. 2359/27).

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

Protokoły obrad Rady miejskiej.

Posiedzenie zwyczajne 175 w kad. XVII. z dnia **12 maja 1927 roku.**

Przewodniczący: Prezydent m.: Inż. Karol Rolle.
Wiceprezydent m.: Witołd Ostrowski.
„ „ Inż Józef Sare.
„ „ Dr. Ludw. Schneider.
„ „ Dr. Piotr Wielgus.
Sekretarz Rady m.: Franciszek Strasik.
Radców m. obecnych **66**.
Początek posiedzenia o godz. **6**[15] popoł.

Przed porządkiem dziennym.

Pożyczka 50.000 zł. z Banku gosp. kraj. na wykończenie nadbud. domu przy ul. Rajskiej.

Imieniem Sekcji II. i III. Wiceprezydent miasta Dr. Wielgus wnosi:

Rada miasta uchwali:

I. Upoważnia się Pana Prezydenta miasta do zaciągnięcia pożyczki w Banku Gospodarstwa Krajowego — Oddział w Krakowie w kwocie 50.000 złotych na wykończenie nadbudowy drugiego piętra domu przy ul. Rajskiej l. 10 i wybudowanie tamże portjerówki.

II. Pożyczka zaciągnięta będzie na razie z własnych funduszów Banku Gospodarstwa krajowego na akcję kredytowo-budowlaną w mieście Krakowie na warunkach ustalonych przez tenże Bank z tem, że pożyczka ta zostanie później zarachowaną na kredyt ulgowy z państwowej dotacji na cele rozbudowy miasta.

III. Do podpisania odnośnych dokumentów upoważnia się Pana Prezydenta miasta wzgl. jego zastępcę oraz radców m. pp. Dra Marjana Langa i Zygmunta Siemka, a w razie przeszkody któregokolwiek z nich radców m. Dra Franciszka Mussila i Dra Adama Müllera.

Uchwalono.

Wnioski nagłe.

Sekretarz odczytał wnioski radcy m. Inż. Kleinbergera:

1. W sprawie nieusprawiedliwionego podrożenia cen materjałów budowlanych Rm. Kleinberger domaga się, aby Prezydjum miasta w porozumieniu z Województwem i Izbą handlową zwołało komisję dla przeprowadzenia ścisłego badania kalkulacji cen materjałów budowlanych i ustalenia ich wysokości. Wnioskodawca motywuje swój wniosek tem, iż nagła zwyżka cen materjałów budowlanych może poważnie zachwiać i tak bardzo skromnie na obecny sezon zapowiadającym się ruchem budowlanym.

2. Drugi wniosek rm. Inż. Kleinbergera wzywa Prezydjum m. do opracowania i przedłożenia Radzie m. projektu regulaminu działalności i uprawnień Rady artystycznej.

3. Wniosek nagły rm. Puchałki domagający się interwencji w sprawie wzrostu cen artykułów pierwszej potrzeby, zwłaszcza chleba, mąki i mięsa, wzywający Prezydjum m. do podjęcia energicznej walki z drożyzną w mieście oraz do poinformowania Rady m. o poczynionych w tym kierunku zarządzeniach.

Po uchwaleniu nagłości tegoż wniosku i przemówieniu wnioskodawcy oraz rm. Kluczki, który podkreślił, że w pierwszym rzędzie do walki z drożyzną, która jest sprawą ogólno państwową, powołany jest Sejm i władze centralne, mogące przez swe rozporządzenia skutecznie wzrost drożyzny ograniczyć, zabrał głos Wiceprez. m. Dr. Wielgus, zaznaczając, że zarząd miasta może wpływać na ograniczenie drożyzny tylko takiemi środkami, jakie ma do dyspozycji. Odnośnie do mąki i chleba, miasto posiada własną piekarnię, która już dziś wypieka przeszło 8.000 bochenków chleba i w niedługim czasie ilość ta wynosić będzie od 12 do 15 tys. bochenków dziennie. Jeżeli się weźmie dalej pod uwagę, że piekarnia wydaje chleb o 12 gr. taniej na bochenku, oraz że daje chleb pierwszej jakości, czysto żytni, to trzeba przyznać, że piekarnia spełnia swoje zadanie regulowania cen. Jeżeli drożyzna pieczywa będzie postępować dalej w tem tempie, to zarząd miasta ujmie w swoje ręce sprzedaż mąki dla piekarń, aby w ten sposób powstrzymać dalszą podwyżkę cen. Zaznaczyć przytem należy, że cena pieczywa w Krakowie jest niższą niż w Warszawie lub innych miastach, a biorąc pod uwagę, że cena mąki waha się od 76 do 80 gr. za kilo, cena pieczywa nie jest wygórowana. Uruchomiona ostatnio kasa targowa również wpływa na obniżenie cen. Na ceny mąki miasto nie ma wpływu, ponieważ młyny nie są na terenie Krakowa i tu mogą tylko coś zrobić władze centralne. Ze swej strony zarząd miasta zarządził rewizję po piekarniach, celem stwierdzenia, czy piekarnie nie posiadają ukrytych zapasów mąki.

Rm. Holeksa poruszył sprawę pożyczki inwestycyjnej dla miasta Krakowa.

Prez. m. Rolle wyjaśnia, że rozpoczęte zostały pertraktacje o zaciągnięcie wydatnej może nawet do 5 miljonów dolarów dochodzącej pożyczki. Chwila obecna jest jeszcze przedwczesna, bo zanim rząd nie sformułuje swej pożyczki, nie dopuści na targ pieniężny pożyczki komunalnej. Opracowany projekt zużycia pożyczki inwestycyjnej zostanie Radzie m. przedstawiony wraz z całym projektem sfinansowania pożyczki.

Urlopy.

Rada m. udzieliła 6 tygodn. urlopu Prez. Inż. Rollemu dla poratowania zdrowia oraz Radcom m. Dr. Mussilowi 6 tyg. — Dr. R. Landauowi 4 tyg. — Breuerowi 4 tyg. — Ehrlichowi 6 tygodni.

Odpowiedzi na interpelacje.

W dalszym ciągu posiedzenia prez. Rolle, odpowiadając na interpelację r. m. Holeksy, zaznacza, że sprawa Muzeum Narodowego była już wielokrotnie omawiana w prasie i stanowisko Prezydjum miasta jest już znane Radzie z dyskusji budżetowej. Model inż. Stryjeńskiego przerobienia gmachu poszpitalnego na Muzeum będzie w ciągu maja wykończony i sprawa pójdzie do zaopinjowania na Komitet Muzealny, który poweźmie ostateczną decyzję. Co do sprawy odkopania i zabezpieczenia fundamentów kościoła P. Marji, to koszta tych

robót wyniosłyby parękrocstotysięcy, a w obecnych stosunkach trudno byłoby gminie taki wydatek wziąć wyłącznie na swój rachunek.

W związku z konferencją, jaka się odbyła z wojewodą Darowskim w sprawie postulatów m. Krakowa, Prezydent wyjaśnia, że odnośny memorjał do władz centralnych jest w opracowaniu i po ustaleniu jego tekstu zostanie Radzie m. przedłożony.

Porządek dzienny.

Projekt przepisów o ochronie i używaniu ulic oraz o ruchu ulicznym w Krakowie.

St. radca Mgtu Herget imieniem Sekcji I., VII. i III. wnosi:

Rada miasta uchwali:

1) Zatwierdza się załączony projekt przepisów o używaniu i ochronie ulic w mieście Krakowie.

2) Wzywa się Magistrat, aby projekt ten przedłożył Województwu i wyjednał wydanie przepisów powyższych w drodze rozporządzenia wojewódzkiego.

3) Poleca się Magistratowi, aby po ogłoszeniu powyższych przepisów wydał jaknajrychlej potrzebne rozporządzenia wykonawcze.

(Projekt przepisów dołącza się).

Uchwalono. (L. 31708/926. VII.).

Na wniosek Prez. Rollego Rada m. wyraziła podziękowanie st. radcy Hergetowi za wypracowanie tego projektu, wymagającego dużo studjów i mozolnej pracy.

Na wniosek rm. Dr. Langa następujące sprawy uchwaliła Rada m. bez dyskusji:

I. Odstąpienie gruntu przez P. Ant. Potockiego Tow. osiedli urzędniczych.

Wniosek Sekcji I. i VII.

Rada miasta uchwali:

Zmienia się uchwałę Rady m. z dnia 12 czerwca 1923 r. w sprawie odstąpienia gruntu przez P. Antoniego Potockiego Towarzystwu osiedli urzędniczych za zgodą Gminy m. Krakowa w następującym kierunku:

Odracza się Towarzystwu osiedli urzędniczych do końca 1931 (tysiąc dziewięćset trzydziestego pierwszego) roku termin rozpoczęcia a do końca 1936 (tysiąc dziewięćset trzydziestego szóstego) roku termin ukończenia budowy domów na wszystkich parcelach wchodzących w skład realności lwh. 450 ks. gr. gm. kat. Kraków—Piaski.

Wszystkie inne warunki i zastrzeżenia powyższej uchwały pozostają nadal w mocy.

(L. 1923/27/I.).

II. Odstąpienie Zgromadzeniu ks. Misjonarzy parceli gm. w Dzielnicy Krowodrza.

Wniosek Sekcji I., VII. i VI.

Rada miasta uchwali:

I. Odstąpić na własność Zgromadzeniu ks. Misjonarzy w Krakowie część parceli gm. lkat. 1410 objętej lwh. 478 ks. gr. gm. kat. Kraków—Krowodrza, oznaczoną barwą czerwoną na planie Bud. m. z dnia 22 marca 1927 r. o pow. około 6.200 metrów kwadrat. pod następującymi warunkami:

1) Powyższy grunt odstępuje Gmina wyłącznie pod budowę nowego gmachu Zakładu wychowawczego im. ks. Siemiaszki.

2) Gmach ten ma być wybudowany według planów zatwierdzonych przez Magistrat a budowa ma być rozpoczęta najdalej w ciągu 2-ch (dwóch) lat od daty niniejszej uchwały Rady m. i ukończona w ciągu 4-ch (czterech) lat od dnia podpisania kontraktu.

Przez rozpoczęcie budowy rozumieć należy rzeczywiste wybudowanie fundamentów, a przez ukończenie budowy uzyskanie konsensu na zamieszkanie (używanie).

3) Podpisanie kontraktu nastąpi dopiero po zatwierdzeniu planów budynku przez Magistrat jako władzę budowlaną i po rozpoczęciu budowy.

Upoważnia się P. Prezydenta miasta do oddania Zgromadzeniu powyższego gruntu we fizyczne posiadanie każdego czasu.

4) Odroczenie terminów, wymienionych w drugim punkcie zastrzega się Radzie miejskiej.

5) W zamian za powyższy grunt zobowiąże się Zgromadzenie utrzymywać własnym kosztem przez 10 (dziesięć) lat 20 (dwudziestu) chłopców, umieszczonych we wspomnianym Zakładzie przez Gminę. Obowiązek ten liczy się od dnia oddania do użytkowania budynku wystawionego na powyższym gruncie.

6) Jeżeli Zgromadzenie nie ukończy budowy gmachu w zakreślonym terminie, ma na żądanie Gminy odstąpić jej z powrotem powyższy grunt na własność wraz z rozpoczętemi budowlami, a Gmina ma zapłacić Zgromadzeniu wartość tych budowli według oszacowania, dokonanego przez dwóch znawców, wybranych po jednym przez Gminę i Zgromadzenie. Gdyby ci znawcy nie zgadzali się, rozstrzyga superarbiter wybrany przez nich, względnie wyznaczony przez Sąd.

Postanowienie niniejszego ustępu stosuje się analogicznie do przypadku użycia gruntu, wględnie budynku, na inny cel, przyczem Gmina potrąci tytułem kary umownej 20% (dwadzieścia od sta) przypadającej do zwrotu sumy.

7) Zgromadzenie zobowiąże się nie pozbywać bez zezwolenia Gminy powyższego gruntu aktem między żyjącymi, a zakaz ten ma być hipotecznie zabezpieczony.

8) Zgromadzenie poniesie z własnych funduszów koszta urządzenia ulic przed budynkiem na powyższym gruncie w rozmiarze, określonym przez § 16a i 16b ustawy z dnia 28 marca 1910 Nr. 89 Dz. u. kr. gal. oraz pokryje wszelkie należytości, przypadające do zapłaty z powyższego gruntu (gmachu) w myśl ustawy kanalizacyjnej z dnia 11 lipca 1914 Nr. 2 ex 1915 Dz. u. kr. gal. i innych w tym przedmiocie przepisów.

9) Wspomniany grunt odstępuje Gmina w stanie wolnym od wszystkich długów i ciężarów hipotecznych z wyjątkiem podanych wyżej zastrzeżeń.

10) Strony kontraktujące zrzekają się zarzutu z powodu ewentualnego pokrzywdzenia ponad połowę wartości.

11) Koszta kontraktu, pomiarów, planów, ewentualne stemple i należytości, koszta intabulacji, względnie ekstabulacji i intabulacji powrotnej, poniesie w całości Zgromadzenie ks. Misjonarzy.

II. Jako wartość gruntu przyjmuje się po 5 (pięć)

złotych 55 groszy w złocie czyli 9 (dziewięć) złotych 64 groszy obiegowych za jeden metr kwadr.

III. Do podpisania kontraktu upoważnia się obok P. Prezydenta miasta, względnie jego zastępcy, PP. Radców m. Dr. Fr. Mussila i inż. W. Turskiego a w razie przeszkody u któregokolwiek z nich PP. St. Drozdowskiego i Dra J. Muczkowskiego.

IV. Dla rozrachunku kasowego należy przez odpowiedni czas wstawiać do budżetu miejskiego w dziale opieki społecznej kwoty odpowiadające świadczeniom Zgromadzenia i przelewać na dochód funduszu miejskiego z tytułu pozbycia gruntu.

V. Przedłożyć niniejszą uchwałę Tymczasowemu Wydziałowi Samorządowemu z prośbą o zatwierdzenie.

(Sprawozdawca P. Prezydent m. Inż. Rolle).

(L. 1595/27/I.).

III. Nabycie od Firmy Dobrowolski części parceli w Dz. XXII.

Wniosek Sekcji I.

Rada miasta uchwali:

I. Nabyć od »Firmy M. L. Dobrowolski, fabryka chemikalji, opatrunków, hurtownia materjałów aptecznych Spka z ograniczoną odpowiedzialnością w Krakowie« części parcel. lkat. 951, 952 i 953 lwh. 128 Dz. XXII., oznaczone na planie sytuacyjnym Budownictwa m. B. z dnia 7 marca 1927 r. nowemi lkat. 951/1, 952/2, 952/1 i 953/1 i kolorem żółtym o łącznej powierzchni około 15.747 metrów kwadratowych za cenę po 7 (siedm) złotych za jeden metr kwadratowy, a to pod następującymi warunkami:

1) Grunt powyższy nabywa Gmina w stanie wolnym od długów i ciężarów.

2) Cena kupna będzie zapłacona w 4 (czterech) równych ratach kwartalnych, przyczem pierwsza rata płatną będzie przy podpisaniu kontraktu, dalsze zaś co trzy miesiące od daty kontraktu za uiszczeniem 6% odsetek w stosunku rocznym liczyć się mających dopiero od drugiego kwartału, tak, że odsetki przypadną tylko od połowy ceny kupna.

3) Koszta kontraktu, intabulacji, tudzież ewentualnie stempli i należytości ponosi w całości Gmina m. Krakowa.

II. Do podpisania kontraktu upoważnia się obok P. Prezydenta m., względnie jego zastępcy, PP. Radców m. Karola Breuera i Karola Łuczkę, a w razie przeszkody u któregokolwiek z nich PP. Radców m. Dra Józefa Emilewicza i Adolfa Ehrlicha.

III. Powyższy grunt nabywa Gmina m. Krakowa na podstawie ustawy o rozbudowie miast z dnia 29 kwietnia 1925 Nr. 51. poz. 346. Dz. u. Rz. P. na cele rozbudowy miasta Krakowa.

IV. Cenę kupna pokryć z pożyczki, do której zaciągnięcia w jednej z krakowskich instytucyj kredytowych upoważnia się P. Prezydenta m. w porozumieniu ze Sekcją skarbową Rady m. L. 1409/27.I.).

IV. Sprawa gruntu pp. Gustawa i Marji Krasuskich w Dz. III.

Wniosek Sekcji I. i VII.

Rada miasta uchwali:

I. Zawrzeć z pp. Gustawem i Marją Krasuskim właść. realności lwh. 54 i 55 Dz. III. następującą transakcję:

1) Gmina m. Krakowa zobowiąże się urządzić własnym kosztem ulicę Retoryka, oraz częściowo ulicę Zwierzyniecką przed realnością pp. Krasuskich L. orj. 29. Isp. 45 i 51.

Przez urządzenie to należy rozumieć wybudowanie jezdni, krawężników, chodników, oraz kanału ulicznego.

2) W zamian za powyższe urządzenia pp. Gustaw i Marja Krasuscy:

a) odstąpią Gminie m. Krakowa na cele uregulowania wymienionych ulic bezpłatnie: część parceli lkat. 90 lwh. 54. Dz. III. o pow. około 51·50 m. kw., oznaczoną na planie sytuacyjnym Bud. m. B. z dnia 15 października 1925 kolorem czerwonym, oraz część parcel lkat. 91 i 92 lwh. 55. Dz. III. o powierzchni około 142 m. kw., oznaczonych na powołanym planie kolorem fioletowym — razem o powierzchni około 193·50 m. kw. Wartość odstąpionego gruntu przyjmuje się na 4050 złotych,

b) nadto zapłacą solidarnie kwotę 5.500 złotych w ten sposób, że równocześnie z podpisaniem dokładnej zdolnej do intabulacji deklaracji w sprawie odstąpienia gruntu złożą weksel przekazowy (trasowany) przez nich jako akceptantów podpisany na kwotę 5.500 złotych opiewający, płatny dnia 10 stycznia 1928 r. Weksel ten zaopatrzy Gmina m. Krakowa swoim podpisem jako wystawczyni i indosantka i zeskontuje go w Kasie Oszczędności m. Krakowa. Procenta przez Kasę Oszczędności przy eskoncie policzone zapłacą pp. Krasuscy.

W dniu płatności tego weksla obowiązani będą pp. Krasuscy wpłacić na poczet sumy wekslowej 5% i złożyć nowy weksel płatny za trzy miesiące na kwotę odpowiednio zmniejszoną — Gmina zaś weksel ten zeskontuje w powyższy sposób w Kasie Oszczędności m. Krakowa a pp. Krasuscy procent od eskontu sami opłacą.

Spłata w wymieniony sposób po 5% kapitału powtarzać się będzie aż do całkowitego umorzenia powyższego weksla. Na wypadek niezapłacenia przez pp. Krasuskich 5% upłaty na kapitał lub procent od wekslu przysługuje Gminie prawo natychmiastowego zaskarżenia weksla na tę kwotę, na jaką weksel w danym czasie będzie opiewał.

3) Przez powyższe świadczenia pp. Krasuscy wypełnią wszelkie zobowiązania, ciążące na nich w myśl §§ 16a i b. noweli do ustawy bud. dla m. Krakowa.

4) PP. Krasuscy zobowiążą się postawić od ulicy Retoryka i Zwierzynieckiej parkan własnym kosztem w linji regulacyjnej tych ulic najpóźniej do 1 października 1928, oraz w tym samym terminie otynkować ścianę budynku od strony ulicy Retoryka.

5) Z chwilą doręczenia pp. Krasuskim odpisu uchwały Rady m. zezwalającej na powyższą transakcję, Gmina m. Krakowa będzie mogła objąć w posiadanie grunt odstąpiony do linji regulacyjnej wyżej wyszczególnionej.

6) Koszta kontraktu, intabulacji, stempli, planów i ewentualną należytość przenośną poniesie Gmina m. Krakowa.

II. Do podpisania ewentualnej pisemnej umowy upoważnia się obok P. Prezydenta miasta, względnie jego zastępcy, pp. Radców m. Inż Franciszka Drobniaka i Józefa Marskiego, a w razie przeszkody u którego-

kolwiek z nich pp. Radców m. St. Drozdowskiego i Łazarza Rocka.

III. Powyższą transakcję zawiera Gmina m. Krakowa na podstawie ustawy o rozbudowie miast z dnia 29 kwietnia 1925 Nr. 51. poz. 346. Dz. u. Rz. P. (L. 1957/27.I.).

V. Linja regulacyjna placu kolejowego

Wniosek Sekcji I.

Rada miasta uchwali:

1. Zatwierdza się linję regulacyjną obecnego placu kolejowego dla realności gminnej po Wołodkiewiczach w Dz. VI. według linji czerwonej oznaczonej na planie Bud. m. B. z dnia 25 marca 1927 literami: a-b od obecnej granicy własności kolejowej w odległości 6 m.

2. Zatwierdza się linję regulacyjną dla wschodniej strony ulicy Pawiej według linji czerwonej, oznaczonej na powyższym planie Bud. m. literami: c-d-e przy szerokości ulicy 25 m. (L. 4257/26 Bb).

VI. Plan regulacyjny gruntu Skarbu Państwa w Olszy.

Wniosek Sekcji I.

Rada miasta uchwali:

1. Zatwierdza się plan regulacyjny gruntu Skarbu Państwa stanowiącego dawny szaniec wojskowy pc. lk. 63/2 Olsza na skrzyżowaniu ulicy Modrzewiowej z ulicą Rakowicką, gościńcem do Olszy i Al. Obwodową, według linij czerwonych oznaczonych na planie Bud. m. Oddz. B. z dnia 3 lutego 1927 literami: a-b-c-d.

2. Dla powyższego gruntu zatwierdza się zwarty sposób zabudowania. (Sprawozdawca Radca m. Inż. Romanowski). (L. 405/27Bb).

VII. Linja regulacyjna ulicy Salinarnej.

Wniosek Sekcji I.

Rada miasta uchwali:

Zatwierdza się linje regulacyjne ulicy Salinarnej w Podgórzu Dz. XXII. według planu Budownictwa m. Oddz. B. z dnia 2 kwietnia 1927 wzdłuż linji czerwonej, oznaczonej literami: a-b od strony północno-wschodniej, zaś c-d do strony południowo-zachodniej. (L. 1016/27 Bb).

VIII. Otwarcie ulicy Bulwarowej nad Białuchą.

Wniosek Sekcji I.

Rada miasta uchwali:

1. Zatwierdza się otwarcie z urzędu z mocy § 16a noweli do ustawy budowlanej Nr. 89 z dnia 28 marca 1910 ulicy Bulwarowej nad Białuchą zgodnie z opracowanym przez Państwowy Zarząd wodny planem regulacji Białuchy w części na zachód od obecnego wylotu ul. Żmujdzkiej do ul. Prądnickiej w Dz. XVII. narazie z linją regul. południ.-wschodn. oznaczoną na planie Bud. m. z dnia 19 marca 1927 literami: a-b, c-d-e-f.

2. Zatwierdza się linje regul. wylotu drogi polnej lk. 1732 leżącej w przedłużeniu ul. Murowanej według linij czerwonych, oznaczonych na powyższym planie Budownictwa m. B. literami: b-g-h, i-j-k, od strony wschodniej, zaś c-l-m-n-o-p, od strony zachodniej.

3. Zatwierdza się z urzędu z mocy § 16 a. noweli do ustawy budowlan. Nr. 89 z dnia 28 marca 1910 otwarcie przedłużenia ul. Żmujdzkiej do drogi polnej lk. 1732 według powyższego planu Bud. m. B. z linjami regul., oznaczonemi czerwono literami: r-s-t-u-v-w-x-h, od strony północno-wschodniej, zaś y-z-a_1-b_1-c_1-d_1-e_1-i, od strony południowo-zachodniej.

4. Zatwierdza się linje regul. skrętu obecnego ulicy Żmujdzkiej ku Białusze według linji czerwonych, oznaczonych na powyższym planie Bud. m. literami: t-f_1 od strony wschodniej, zaś u-a od strony zachodn.

5. Zatwierdza się z urzędu z mocy § 16 a. noweli do ust. budowlanej Nr. 89 z dnia 28 marca 1910 zapoczątkowanie otwarcia ulicy na tyłach ogrodu doświadczalnego Studjum rolniczego U. J. nawiązaniem do ulicy ad. 4. z linjami regul., według linij czerwonych, oznaczonych na powyższym planie Bud. m. B. literami: a_1-g_1-h_1 od strony wschodniej, zaś b_1-i_1-j_1 od strony zachodniej.

6. Zatwierdza się tak dla gruntów gminnych jak i prywatnych powyższym planem regul. objętych sposób zabudowania otwarty domami mieszkalnymi wolnostojącymi, względnie łaczonymi w grupy po dwa zgodnie z planem powyższym z wyjątkiem projektowanych dwu zwartych grup domów przy skrzyżowaniu ulic u wylotu ulicy Żmujdzkiej.

7. Domy winny być cofnięte od powyżej ustalonych linij regul. conajmniej 5 m.

8. Ogranicza się wysokość domów wolno - stojących i grup do wysokości I. p. i 10 m.

9. Grupy winny być tak zaprojektowane, by tworzyły jednolitą pod względem architektonicznym całość.

10. Wyklucza się na powyższych gruntach budowę zakładów przemysłowych.

11. Wydanie konsensu na zabudowanie powyższych gruntów uzależnia się od przeprowadzenia podziału, uregulowania granic do kąta prostego względnie przeprowadzenia komasacji po myśli wskazań powyższego planu Budownictwa m. Oddz. B. (Sprawozdawca: Rm. Inż. Kleinberger). (L. 4308/926 Bb).

W dalszym ciągu posiedzenia przystąpiono do dyskusji nad wnioskami rm. Inż. Kleinbergera w sprawie drożyzny materjałów budowlanych.

W ożywionej dyskusji zabierali głos poza wnioskodawcą rm. Oplustil, Dr. Gross, Kosobudzki, poczem wniosek uchwalono z poprawką, by o zwołanie Komisji zaapelować do p. wojewody.

Drugi wniosek rm. Kleinbergera odnoszący się do reorganizacji Rady artystycznej po wyjaśnieniach Prez. Rollego przekazano w formie rezolucji do rozpatrzenia Prezydjum m.

Przewodniczący wobec wyczerpania porządku dziennego zamyka posiedzenie o godz. **8^{15}** wiecz.

Sprawozdania z posiedzeń Sekcyj i Komisyj Rady miejskiej.

Pod przewodnictwem Wiceprez. miasta Ostrowskiego odbyło się dnia 16 maja b. r. posiedzenie **Podkomitetu Sekcji I. dla spraw cmentarnych.**

Podkomitet przyjął do wiadomości sprawozdanie o wyniku interwencji Prezydjum miasta w Ministerstwie Robót Publ. w sprawie przekazania Gminie m. Krakowa

gruntów skarbowych pod rozszerzenie cmentarza rakowickiego. Podkomitet uchwalił następnie prosić Prezydjum miasta, aby dla przyspieszenia uporządkowania cmentarza rakowickiego przydzieliło do robót pewną ilość bezrobotnych.

W celu należytej konserwacji pomników i nagrobków artystyczno-historycznych na m. cmentarzach rakowickim i podgórskim, wyznaczył Podkomitet delegata r. m. prof. inż. Art. Romanowskiego do komisji, która przy współudziale inspektora technicznego cmentarzy miejskich oraz delegata poradni artystycznej przy Miejskiem Muzeum Przemysłowem, zbada je na miejscu i orzeknie, które z nich ze względu na większą wartość artystyczną otoczyć należy szczególną opieką. Wreszcie omówił Podkomitet szereg drobniejszych spraw bieżących.

Pod przewodnictwem Rm. Dra Muczkowskiego, przy współudziale Prezydenta m. inż. Rollego i Wiceprezydentów: Ostrowskiego i Dra Wielgusa odbyło się dnia 17 maja b. r. posiedzenie **Podkomitetu Sekcji I. dla spraw ogrodowych.**

Podkomitet przyjął do wiadomości sprawozdanie Zarządu Ogrodów m. o wykonanych już oraz obecnie prowadzonych robotach ogrodowych na plantach, ogrodach, placach i ulicach w mieście, dalej o stanie i rozwoju głównego ogrodu m. przy ulicy Lubicz, szkółek drzew, miejskiego Zakładu ogrodniczego przy cmentarzu rakowickim, wreszcie o posiadanych przez Zarząd zapasach i nowych gatunkach różnych szczepów, krzewów, kwiatów i t. p.

Podkomitet stwierdził przytem utrzymanie w należytym porządku poszczególnych objektów i grup ogrodowych w mieście i ich estetyczny wygląd, wyrażając zarazem Zarządowi ogrodów m. uznanie za energiczne i celowe prowadzenie ogrodnictwa m.

Podkomitet wysłuchał także sprawozdania Zarządu Lasu Wolskiego na Woli Justowskiej o postępie prac, na szeroką skalę zakrojonych, a mających na celu uczynienie z tegoż lasu już w niedalekiej przyszłości prawdziwego, tak potrzebnego dla Krakowa Miejskiego Parku Ludowego.

Pan Prezydent miasta oświadczył, że celem zwiedzenia lasu na Woli Justowskiej i przekonania się na miejscu, jak daleko prace te zostały przez Zarząd posunięte, uda się w krótkim czasie tamże na zaproszenie Prezydjum miasta cała Rada miejska.

Wycieczkę oprowadzi i udzieli jej wszelkich fachowych objaśnień Kierownik Zarządu Lasu m.

Pozatem omówił Podkomitet i załatwił kilka drobniejszych spraw bieżących, między innemi zaś polecił Magistratowi naprawę chodnika pieszego (deptaku) w Aleji 3-go Maja przy sposobności wykonać się mającej tamże naprawy jezdni kołowej.

Pod przewodnictwem r. m. inż. Turskiego, przy współudziale Prezydjum m. odbyło się dnia 18 maja br. posiedzenie **Sekcji ekonomicznej i policyjno-budowlanej Rady miejskiej.**

Uchwalono wnioski Magistratu w dwu sprawach: parcelacji gruntów prywatnych, mianowicie około 200 morgowego kompleksu gruntów w Płaszowie, pod przyszłą osadę mieszkaniową, gdzie przewidziano miejsce pod kościół, szkołę, dom ludowy, łaźnię, skwer dla dzieci i boisko sportowe, oraz mniejszego kompleksu gruntów przy ulicy Prądnickiej nad Sudołem.

Uchwalono dalej zalesić nieużytki gminne na wzgórzach między koleją transwersalną a Wolą Duchacką w Dz. XXII.

Sekcja rozpatrzyła szereg przedłożonych przez majstrów krakowskich ofert na roboty stolarskie i ślusarskie przy budujących się 3-ch miejskich domach czynszowych, a to przy ulicy Dębowej w Dz. XI. i w Dz. XV. przy ul. Sienkiewicza, Pl. Kazim. Wielkiego oraz przy ulicy Wybickiego, Ruskiej i zatwierdziły poszczególne oferty na te roboty.

Uchwalono sprzedać Zakładowi pensyjnemu funkcjonarjuszy we Lwowie grunt miej. w Dz. XV. pod budowę domu mieszkalnego.

W dalszym ciągu uchwalono otwarcie ulicy Obopólnej w Dz. XVI. i nowej ulicy w Dz. XII. oraz szereg wniosków w sprawie regulacji ulic w dzielnicach przyłączonych, a to bocznej od ulicy Zielnej, ul. Szwedzkiej w Dz. X., ulicy Skwerowej w Dz. XI., ulicy Kościuszki za mostem na Rudawie w Dz. XII. i ulicy Łokietka w Dz. XVII.

Pozatem uchwalono sposób zabudowania Aleji Królewskiej w Dz. XVIII., wreszcie postanowiono przystąpić do wywłaszczenia gruntów prywatnych na cele regulacji ul. Hetmańskiej, Dąbrowskiego, Zabłocie w Dzielnicy XXII.

Dnia 19 maja b. r. odbyło się posiedzenie **Komisji administracyjnej** pod przewodnictwem wiceprezydenta miasta Dra Wielgusa, na którem naczelnik Miejskiego Urzędu Poboru Opłat i Podatków Pośrednich Dr. Zawadzki przedłożył zamknięcie rachunkowe za rok administracyjny 1926 z dochodów i rozchodów dotyczących podatków i opłat pośrednich oraz zakładów miejskich Rzeźni, Targowicy, Fabryki Lodu, Mydła i Kafilerji, które Komisja przyjęła do zatwierdzającej wiadomości.

Następnie uchwaliła Komisja kilka spraw między innemi gruntowną rekonstrukcję szosy ulicy Rzeźniczej i części ul. Bulwarowej, jako dojazdowej do Rzeźni i Targowicy.

Prace około dróg tych już rozpoczęto.

Komisja drogowo-kanałowa i gruntowa Rady miasta na posiedzeniu w dniu 23 maja b. r. pod przewodnictwem Wiceprezydenta p. Józefa Sarego zatwierdziła ofertę złożoną na podstawie rozpisanej publicznej licytacji na budowę kanału miejskiego w ul. Ks. Piotra Skargi i w ul. Bonarka Dz. XXII., zatwierdziła również wnioski odnoszące się do budowy kanału miejskiego w ul. Sołtyka, tudzież projekt kanalizacji ulicy Czerwonej, Żytniej i Sadowej Dz. XVII. i asanizację Ludwinowa. Następnie uchwaliła uporządkowanie toru jezdnego i chodników w ul. Mikołajskiej na przestrzeni od Małego Rynku do ulicy Andrzeja Potockiego, budowę chodnika w ul. Podbrzezie i położenie nowego chodnika asfaltowego w ul. Florjańskiej.

Dnia 24 maja b. r. odbyło się pod przewodnictwem Wiceprezydenta m. Ostrowskiego posiedzenie **Komisji**

przemysłowej Rady m., na której zaopinjowano szereg podań o koncesje, a w szczególności na drukarnie, droguerje, ajencje prywatne, instalacje elektryczne, dorożki konne i samochodowe i inne. Zarazem komisja oświadczyła się za wprowadzeniem jednolitego typu dorożek samochodowych zamkniętych na zimę „Landaulet“ z dniem 1 stycznia 1928 roku.

Dnia 25 maja b. r. odbyło się pod przewodnictwem Wiceprezydenta Dra Schneidra posiedzenie **miejscowego Wydziału dla zawodowych szkół dokształcających,** na którem po wyczerpującym referacie Wizytatora Kuratorjum Okręgu krakowskiego p. inż. Smreczyńskiego, uchwalono przegrupować szereg szkół dokształcających według pokrewnych zawodów, oraz utworzyć 5 nowych szkół pod kierunkiem specjalistów inżynierów fachowców w danych grupach zawodów.

Pod przewodnictwem radcy m. inż. Turskiego, przy współudziale Wiceprez. m. Dra Wielgusa odbyło się w dniu 28 maja b. r. **posiedzenie Sekcji ekonomicznej Rady miejskiej.** Po uchwaleniu wniosków Magistratu w sprawie sprzedaży 2 skrawków gruntu miejskiego do linji regulacyjnej, jednego w Dz. XX. — drugiego w Dz. XXII., omówiła Sekcja szereg bieżących spraw porządkowych, komunikacyjnych i gospodarczych — i uchwaliła przekazać Magistratowi do wykonania kilka rezolucyj zgłoszonych przez poszczególnych radców miejskich w tychże sprawach.

Pod przewodnictwem rm. inż. Turskiego, przy współudziale członków Prezydjum m. odbyło się dnia 31 maja b. r. posiedzenie **Sekcji ekonomicznej i policyjno-budowlanej Rady miejskiej.** Sekcje zatwierdziły oferty na budowę dwóch wychodków publicznych, podziemnych, jednego u wylotu pl. Szczepańskiego i ul. Reformackiej na plantach, drugiego zaś również na plantach na przedłużeniu ul. Siennej. Następnie po dłuższej i wyczerpującej dyskusji uchwaliły Sekcje przedłożyć Radzie m. do zatwierdzenia nową taryfę tramwajową, przewidującą nieznaczną podwyżkę biletów tramwajowych (2 grosze) z zastosowaniem ulgowych biletów dla młodzieży szkolnej, pracowników umysłowych i fizycznych, dla żołnierzy i podoficerów do sierżanta włącznie.

Nakładem Gminy miasta Krakowa. — Czcionkami Drukarni Muzeum Przem. w Krakowie, ul. Smoleńska 9